

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden samt om ändring av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden stiftas. Samtidigt föreslås att ändringar som den föreslagna lagen föranleder införs i lagar som gäller pensionsanstalterna.

Den föreslagna lagen avses gälla lagstadgad pensionsförsäkring som arbetspensionsförsäkringsbolagen, pensionsstiftelserna, pensionskassorna, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan bedriver.

Avsikten är att man vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalterna mer preciserat än för närvarande skall beakta de risker som hänför sig till placeringen av arbetspensionsmedlen. Avsikten är vidare att möjligheten att placera arbetspensionsmedlen på ett inkomstbringande och betryggande sätt skall effektiveras i enlighet med utvecklingen inom placeringsverksamheten.

Enligt föreliggande förslag skall pensionsanstalterna diversifiera sina placeringar i tillräcklig utsträckning. Det föreslås att placeringarna för beräkning av solvensgränsen skall delas in i grupper på basis av de verkliga risker som gäller placeringarna samt att

solvensgränsen skall beräknas med hjälp av värden som beskriver riskerna i placeringarna.

Pensionsanstalterna skall, enligt förslaget, täcka den ansvarsskuld som deras förbindelser medför. Placeringen av de medel som utgör täckning för ansvarsskulden avses bli reglerad dels genom en allmän bestämmelse om diversifieringen av placeringar, dels genom bl.a. bestämmelser om begränsningen av motpartsrisker och riskkoncentrationer.

Till följd av att bestämmelserna förtydligas och moderniseras kommer de inte att vara lika detaljerade som tidigare, vilket innebär att pensionsanstalternas prövningsrätt kan antas öka i någon mån när det gäller placeringsverksamheten. Av den anledningen betonas i denna proposition det ansvar som pensionsanstaltens styrelse har i ordnandet av placeringsverksamheten samt Försäkringsinspektionens möjligheter att följa och övervaka placeringen av arbetspensionsmedlen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge	4
1.1. Lagstiftning	4
Allmänt	4
Solvens	4
Täckning av ansvarsskulden	5
Ordnande av placeringsverksamheten	6
1.2. Praxis	6
1.3. EG:s lagstiftning	8
1.4. Bedömning av nuläget	9
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	11
2.1. Målsättning och de viktigaste förslagen	11
2.2. Alternativa reformförslag	13
3. Propositionens konsekvenser.....	14
3.1. Ekonomiska konsekvenser	14
3.2. Konsekvenser för myndigheterna.....	16
3.3. Övriga konsekvenser	16
4. Beredningen av propositionen.....	17
5. Samband med andra propositioner	17
DETALJMOTIVERING.....	18
1. Lagförslag	18
1.1. Lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden	18
1 kap. Allmänna bestämmelser	18
2 kap. Spridningen av placeringar och beräkningen av solvensgränsen.....	19
3 kap. Täckning av ansvarsskulden	32
4 kap. Särskilda bestämmelser.....	36
1.2. Lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	41
1.3. Lagen om försäkringskassor	41
1.4. Lagen om pensionsstiftelser.....	41
1.5. Lagen om pension för lantbruksföretagare	41
1.6. Lagen om sjömanspensioner	42
1.7. Lagen om försäkringsbolag	42
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	42
3. Ikraftträdande	42
4. Lagstiftningsordning	42
LAGFÖRSLAGEN	44

om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden	44
om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag	51
om ändring av lagen om försäkringskassor.....	52
om ändring av lagen om pensionsstiftelser	52
om ändring av 17 § i lagen om pension för lantbruksföretagare	53
om ändring av 56 § i lagen om sjömanspensioner	53
om ändring av 10 kap. 3 § i lagen om försäkringsbolag.....	54
BILAGA.....	55
PARALLELLTEXTER.....	55
om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag	55
om ändring av lagen om försäkringskassor.....	56
om ändring av lagen om pensionsstiftelser	57
om ändring av 17 § i lagen om pension för lantbruksföretagare	58
om ändring av 56 § i lagen om sjömanspensioner	59
om ändring av 10 kap. 3 § i lagen om försäkringsbolag.....	59

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

Allmänt

Bestämmelser om den lagstadgade pensionsförsäkringen för löntagarna inom den privata sektorn ingår i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985). De nämnda lagarna ersätts med lag om pension för arbetstagare (395/2006) i början av år 2007. Bestämmelser om pensionsskyddet för företagare ingår i lagen om pension för företagare (468/1969), för lantbruksföretagare i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) och för sjömän i lagen om sjömanspensioner (72/1956).

Verkställigheten av den lagstadgade pensionsförsäkringen är uppdelad mellan flera pensionsanstalter som är privaträttsliga i fråga om sin sammanslutningsform. Verkställigheten sköts av arbetspensionsförsäkringsbolag som avses i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), pensionskassor som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring och som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) samt B-pensionsstiftelser och AB-pensionsstiftelser som avses i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Verkställigheten av lantbruksföretagarnas pensionskydd sköts av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömannens pensionsskydd av sjömanspensionskassan.

Solvens

Ännu i början av 1990-talet var pensionsanstalternas placeringsverksamhet i huvudsak inriktad på skuldebrevslån. Denna verksamhet ansågs vara förknippad med tämligen låg risk. I och med att finansmarknaden utvecklades på 1990-talet fick företagen tillgång till mer fördelaktiga finansieringsför-

mer, och därför blev pensionsanstalterna tvungna att söka nya placeringsobjekt. Samtidigt ville man förhindra att pensionspremierna höjdes, och därför gjordes placeringar i mer lönsamma, men samtidigt mer riskexponerade, objekt både i hemlandet och utomlands. Fram till 1997 var solvenskraven i fråga om pensionsanstalterna låga, men efter det höjdes kraven då ändringar infördes i lagstiftningen.

Med pensionsanstalternas solvens avses deras förmåga att klara av olika risker som hotar pensionsförsäkringsverksamheten. Solvensen mäts med hjälp av den s.k. solvensgränsen. Med verksamhetskapital avses det belopp med vilket pensionsförsäkringsverksamhetens tillgångar och andra därmed jämförbara förbindelser och säkerheter överstiger de skulder och andra därmed jämförbara förbindelser som härrör från pensionsanstaltens pensionsförsäkringsverksamhet.

Bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsbolagens, pensionskassornas och pensionsstiftelsernas verksamhetskapital ingår i 7 kap. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, 7 kap. i lagen om försäkringskassor och i 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser. På sjömanspensionskassan tillämpas i tillämpliga delar lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har inte motsvarande bestämmelser, eftersom staten, vid sidan av pensionsanstalten, svarar för kostnaderna för pensionerna och de övriga förmåner som lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ansvarar för. Om beräkning av solvensgränsen föreskrivs närmare i förordningarna 1281-1283/1999 som har givits för beräkning av solvensgränsen för arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor.

Pensionsanstaltens solvensgräns fastställs riskteoretiskt så att den motsvarar behovet av verksamhetskapital för ett år, med beaktande av fördelningen av placeringarna mellan olika tillgångsslag. För beräkning av solvensgränsen föreslås pensionsanstalten indela sina placeringar, med undantag av vissa poster, i sju grupper. Till den första gruppen hör

de placeringar som anses ha den lägsta risken, varefter risken ökar för varje enskild grupp. För varje grupp har definierats värden som beskriver dels den förväntade avkastningen och spridningen i fråga om placeringarna, dels korrelationerna mellan de olika grupperna. Värdena ingår i en matematisk formel med vars hjälp solvensgränsen beräknas.

Till den första gruppen hör placeringslån och återlån som pensionsanstalterna beviljar. Till gruppen hör dessutom sådana skuldförbindelser som förfaller inom ett år, och i vilka gäldenären eller borgensmannen är en stat som är medlem i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD-stat) eller ett offentligt samfund som är beläget i en OECD-stat eller en depositionsbank eller ett försäkringsbolag som står under offentlig tillsyn. Till den andra gruppen hör i huvudsak i euro angivna masskuldebrevslån och skuldförbindelser i vilka gäldenären eller borgensmannen är någon av de ovan nämnda aktörerna. Den tredje gruppen innehåller vissa andra masskuldebrevslån och skuldförbindelser. Till den fjärde gruppen hör placeringar i fastigheter och annan fast egendom samt sådana masskuldebrevslån och skuldförbindelser som inte är angivna i euro. Till den femte gruppen hör vissa fastighetsplaceringar och till den sjätte gruppen aktieplaceringar. Till den sjunde gruppen hör de placeringar som inte hör till någon annan grupp.

Täckning av ansvarsskulden

Pensionsanstalterna måste täcka den försäkringstekniska ansvarsskuld som uppkommer till följd av det ansvar som hänförs sig till försäkringsavtalen. I fråga om pensionsstiftelserna går motsvarande post under benämningen pensionsansvar. Bestämmelserna om täckning av ansvarsskuld och pensionsansvar härstammar i huvudsak från 1990-talet, då de nuvarande solvensbestämmelserna inte ännu hade införts.

Arbetspensionsförsäkringsbolagen, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan skall täcka sin ansvarsskuld genom att, i tillämpliga delar, följa bestämmelserna i 10 kap. i lagen om försäkringsbolag (1062/1979). Beträffande täck-

ning av pensionsstiftelsernas pensionsansvar och försäkringskassornas ansvarsskuld föreskrivs i lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor. Bestämmelser ingår också i förordningen om täckning av ansvarsskulden i försäkringsbolag som bedriver direktförsäkringsrörelse (461/1995), förordningen om täckning för pensionsstiftelsers pensionsansvar (1137/1998) och förordningen om täckning för försäkringskassors ansvarsskuld (1138/1998). Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelat föreskrifter om ansvarsskulden och om täckning av den.

Enligt den allmänna bestämmelsen skall man vid täckandet av ansvarsskulden ta hänsyn till arten av den verksamhet som pensionsanstalten bedriver och utifrån detta se till att de tillgångar som hör till täckningen är säkra, ger god avkastning och är likvida samt att de är mångsidiga och diversifierade.

Ansvarsskulden kan täckas med placeringar, fordringar och andra tillgångar som finns särskilt uppräknade i lagen. Som placeringar räknas t.ex. masskuldebrevslån, värdepapper och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument, lån, aktier och andelar i fondföretag och andra placeringsfonder samt markområden, byggnader och rättigheter i fast egendom. Till fordringarna hör bl.a. fordringar på återförsäkringsgivare, fordringar på försäkringsgivare och försäkringsförmedlare som härrör från direktförsäkrings- och återförsäkringsrörelse och fordringar i form av skatteåterbäring. Som andra tillgångar räknas t.ex. banktillgodoavanden och kontanter samt aktiverade anskaffningsutgifter.

Hela beloppet av ansvarsskulden kan täckas med skuldförbindelser där gäldenären eller borgensmannen är t.ex. en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) eller ett annat offentligt samfund med skatteuppbörsrätt eller en under offentlig tillsyn lydande depositionsbank eller ett försäkringsbolag som erhållit koncession i en EES-stat. Högst hälften av bruttobeloppet av ansvarsskulden kan täckas med vissa typer av skuldförbindelser i fråga om vilka handel bedrivs på en reglerad marknad eller där gäldenären eller borgensmannen är vissa kreditinstitut under offentlig tillsyn. Högst hälften av bruttobeloppet av ansvarsskulden kan täckas

också med aktier och andelar i sammanslutningar med hemort i en EES-stat samt med sådana aktier och andelar i andra sammanslutningar i fråga om vilka handel bedrivs på en EES-stats reglerade marknad. Vid täckande av pensionsstiftelsers pensionsansvar och pensionskassors ansvarsskuld måste hemorten för den sammanslutning som är placeringsobjekt ligga i en EES-stat och sammanslutningens aktier eller andelar vara till salu på den reglerade marknaden.

Högst 40 eller 70 % av ansvarsskuldens bruttobelopp kan täckas med fastigheter och byggnader belägna i en EES-stat, med närmare definierade rättigheter som hänför sig till dessa fastigheter och byggnader eller till vattenkraft, med aktier och andelar i fastighetssammanslutningar samt med vissa skuldförbindelser gällande fastighetssammanslutningar och med skuldförbindelser med in-teckningssäkerhet. Högst 5 % av ansvarsskulden kan täckas med vissa skuldförbindelser som är utan säkerhet och i kombination med dessa kan sammanlagt högst 25 % täckas med sådana tillgångar som fastställts av Försäkringsinspektionen och som inte nämns särskilt i förordningarna om täckning. Vid täckning av pensionsstiftelsers pensionsansvar och pensionskassors ansvarsskuld är dock användningen av skuldförbindelser som saknar säkerhet och av särskilt fastställda tillgångar mer begränsad.

Det finns, vid sidan av begränsningen av tillgångsslag, också andra detaljerade bestämmelser om diversifieringen av placeringar. T.ex. valutarisken begränsas så, att pensionsanstalten i regel skall täcka sin ansvarsskuld med tillgångar angivna i euro.

De medel som utgör täckning för ansvarsskulden skall enligt huvudregeln placeras i EES-stater. OECD-stater jämställs dock med EES-stater vid täckning av ansvarsskulden med skuldförbindelser i vilka gäldenären eller borgensmannen är en EES-stat, landskapet Åland eller en internationell organisation där åtminstone en av medlemmarna är en EES-stat. Dessutom kan man med vissa tillgångsslag i vilka risken är större täcka sammanlagt högst 10 % av ansvarsskuldens bruttobelopp. Arbetspensionsförsäkringsbolagen, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan kan dock, utan hin-

der av dessa begränsningar, göra indirekta placeringar också i andra stater än EES- och OECD-stater genom att utnyttja t.ex. en placeringsfond som har hemort inom EES-området.

Enskilda riskkoncentrationer har beaktats genom att man har definierat många i procent angivna gränser för placering i objekt som betraktas som enskilda riskkoncentrationer. Därmed begränsas placeringar i t.ex. aktier och andelar i en och samma sammanslutning och i enskilda fastigheter.

Ordning av placeringsverksamheten

För placeringsverksamheten svarar pensionsanstaltens styrelse, som bl.a. skall göra upp en placeringsplan för placeringen av dess tillgångar.

I arbetspensionsförsäkringsbolagens, lantbruksföretagarnas pensionsanstalts och sjömanspensionskassans styrelser skall finnas tillräcklig sakkunskap när det gäller placeringsverksamhet. I fråga om verkställande direktören förutsätts att han eller hon har tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. De ovan nämnda pensionsanstalternas placeringsverksamhet skall vara oavhängig, och för verksamheten skall pensionsanstalten ha tillräckligt stor egen personal. De nämnda pensionsanstalterna kan dock utanför pensionsanstalten köpa sådana tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster i anslutning till placeringsverksamheten, hjälptjänster och med dem jämförbara tjänster som kompletterar bolagets egen placeringsverksamhet. I fråga om pensionsstiftelserna och pensionskassorna har motsvarande krav beträffande placeringsverksamheten inte föreskrivits.

1.2. Praxis

I början av 2006 fanns det 7 arbetspensionsförsäkringsbolag, 7 B-pensionsstiftelser och 23 AB-pensionsstiftelser som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring samt 8 pensionskassor som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring. Lagstadgad pensionsförsäkring bedrivs dessutom av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan.

Pensionssystemet är förmånsbaserat och det grundar sig delvis på förhandsfondering. Värdet på de fonder som samlats in för att bli förvaltade av pensionsanstalterna motsvarar knappt en tredjedel av det nuvarande värdet av de intjänade pensionerna. Enligt uppgifter från Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf uppgick den förmögenhet som pensionsanstalterna placerar till sammanlagt ca 73,5 miljarder euro den 31 december 2005. Av detta belopp är arbetspensionsförsäkringsbolagens andel 65,0 miljarder (89 %), pensionsstiftelsernas och pensionskassornas andel 7,2 miljarder (10 %) samt lantbruksföretagarnas pensionsanstalts och sjömanspensionskassans andel 0,8 miljarder euro (1 %).

Placeringarnas belopp varierar mycket från

en pensionsanstalt till en annan. Enligt bokslutsuppgifterna från år 2004 uppgick de två största arbetspensionsförsäkringsbolagens placeringar enligt verkligt värde till sammanlagt 39 miljarder euro, vilket var ca två tredjedelar av de sammanräknade placeringarna för samtliga sju bolag. I fråga om de enskilda pensionskassorna varierade placeringarna enligt verkligt värde från 30 till 771 miljoner euro, medan pensionsstiftelsernas placeringar varierade mellan 3 och 777 miljoner euro.

I tabellerna 1 och 2 anges arbetspensionsförsäkringsbolagens samt pensionsstiftelsernas och pensionskassornas placeringar fördelade enligt placeringsslag och geografiskt område.

Tabell 1. Pensionsanstalternas placeringar fördelade enligt placeringsslag 31.12.2005.

	Arbetspensionsförsäkringsbolag		Pensionstiftelser och pensionskassor	
	mrd. euro	%	mrd. euro	%
Lån	2,5	3,9	0,4	5,4
Penningmarknadsplaceringar	2,6	3,9	0,5	6,8
Masskuldebrevslån	31,3	47,7	3,2	43,6
Fastigheter	7,3	11,2	1,0	14,3
Aktier	21,8	33,3	2,2	29,9
Sammanlagt	65,5	100,0	7,2	100,0

Fördelningen enligt placeringsslag har till vissa delar förändrats markant under åren 1997-2005. I fråga om t.ex. arbetspensionsförsäkringsbolagen har aktiernas andel av placeringarna stigit från 11 % till 33 %. När det gäller lån som beviljas arbetsgivarna har andelen däremot sjunkit från 15 % till 2 %.

Tabell 2. Pensionsanstalternas placeringar fördelade enligt område 31.12.2005.

	Arbetspensionsförsäkringsbolag		Pensionstiftelser och pensionskassor	
	mrd. euro	%	mrd. euro	%
Finland	21,7	33,3	3,6	50,3
De övriga staterna inom euroområdet	26,6	41,0	2,4	32,8
Övriga stater	16,7	25,7	1,2	16,9
Sammanlagt	65,0	100,0	7,2	100,0

Pensionsanstalternas fördelning av placeringar inom olika områden har förändrats markant under åren 1997-2005. T.ex. år 1997 var 97 % av arbetspensionsförsäkringsbolagens placeringar förlagda till Finland och 3 % till stater utanför euroområdet. Av tabell 2 framgår att placeringarnas områdesvisa spridning var betydligt större den 31 december 2005.

Enligt en uppskattning som Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf gjort är i genomsnitt 10–15 % av pensionsanstalternas placeringar sådana att dessa i riskavseende kan anses vara belägna i andra stater än i EES- eller OECD-stater.

Under åren 1998-2005 var den genomsnittliga årliga avkastningen för arbetspensionsförsäkringsbolagens placeringar 7,1 % beräknad enligt verkligt värde och med avdrag för omkostnaderna för placeringsverksamheten, medan motsvarande procenttal under åren 2001-2005 var 6,3 %. I fråga om pensionsstiftelserna och pensionskassorna var motsvarande avkastning 7,8 respektive 4,1 %.

Arbetspensionsförsäkringsbolagens ansvarsskuld var den 31 december 2005 sammanlagt 51,3 miljarder euro. Pensionstiftelsernas pensionsansvar och pensionskassornas ansvarsskuld var vid samma tidpunkt sammanlagt 6 miljarder euro. Arbetspensionsförsäkringsbolagens verksamhetskapital uppgick till sammanlagt 14,8 miljarder euro, vilket var 29,3 % av ansvarsskulden. I fråga om de pensionsstiftelser och pensionskassor som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring var

motsvarande siffror 1,9 miljarder euro och 34,5 %. För arbetspensionsförsäkringsbolagens del var verksamhetskapitalets belopp 2,5-faldigt i jämförelse med solvensgränsen, medan motsvarande belopp för pensionsstiftelsernas och pensionskassornas del var 3,3-faldigt.

1.3. EG:s lagstiftning

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG om livförsäkring gäller försäkringsföretag som är etablerade i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som bedriver direktförsäkringsrörelse i anslutning till livförsäkring. I kapitel 2 i avdelning III i direktivet bestäms om bildandet och täckandet av ansvarsskulden och i kapitel 3 bestäms om verksamhetskapitalet.

Enligt artikel 3.8 i livförsäkringsdirektivet omfattar direktivet inte pensionsförsäkringsföretagens pensionsverksamhet, beträffande vilken föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i den övriga lagstiftning i Finland som hänför sig till lagen i fråga. Ett villkor är att pensionsförsäkringsrörelsen bedrivs i en juridiskt sett separat enhet och att medborgare och företag i andra EES-stater har rätt att, utan diskriminering av någon, bedriva pensionsförsäkringsrörelse i enlighet med finsk lagstiftning genom att antingen äga eller för ändamålet grunda ett företag.

Kravet gällande separat utövad pensionsförsäkringsverksamhet har genomförts i och med lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, enligt vars 1 § 1 mom. lagstadgad pen-

sionsförsäkringsrörelse kan bedrivas av ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsaktiebolag (arbetspensionsförsäkringsbolag). Enligt 3 § i samma lag får ett arbetspensionsförsäkringsbolag inte bedriva annan försäkringsrörelse än lagstadgad pensionsförsäkring och sådan återförsäkring som direkt hänför sig till denna verksamhet. Enligt 6 § skall samma koncessionsvillkor gälla alla arbetspensionsförsäkringsbolag, oberoende av vilken EES-stats medborgare eller företag som grundar bolaget.

Också om det inte är nödvändigt att tillämpa direktivet på den lagstadgade pensionsförsäkringen har bestämmelserna om täckning av arbetspensionsförsäkringsbolagens ansvarsskuld dock i hög grad anpassats i enlighet med direktivets bestämmelser. Till denna del motsvarar bestämmelserna om pensionsstiftelser och pensionskassor i stor utsträckning de bestämmelser som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag. De bestämmelser som gäller pensionsanstalternas solvens är däremot till stora delar nationell lagstiftning.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut gäller, i enlighet med artikel 2.1, sådana anstalter som erbjuder tilläggs pensioner, dvs. också pensionsstiftelser och pensionskassor (i denna proposition används den i Finland etablerade termen tilläggs pension och etablerade termer som består av sammansättningar med ordet tilläggs pension, bl.a. tilläggs pensionsanstalt). I artikel 15-18 i direktivet föreskrivs om ansvarsskulden och om placeringen av tillgångar.

Tjänstepensionsdirektivets tillämpning på anstalter som sköter socialtrygghetssystem har begränsats i artikel 3. De tilläggs pensionsanstalter som förvaltar också vissa obligatoriska arbetspensionssystem omfattas av direktivet endast när det gäller den del av deras affärsverksamhet som avser tillhandahållande av icke-obligatoriska tilläggs pensioner. Ett villkor för detta är att ansvaren och tillgångarna hålls åtskilda från de övriga verksamheterna och inte överförs till de obligatoriska arbetspensionssystemen eller vice versa.

Den lagstadgade pensionsförsäkring som pensionsstiftelserna och pensionskassorna

bedriver utgör sådan obligatorisk arbetspensionsverksamhet som avses i artikel 3 i direktivet, och deras verksamhet stannar till denna del utanför direktivets tillämpningsområde, förutsatt att ansvaren och tillgångarna hålls åtskilda på föreskrivet sätt. För genomförande av direktivet har regeringen överlämnat en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om pensionsstiftelser, lagen om försäkringskassor och lagen om utländska försäkringsbolag (156/2005 rd).

Europeiska unionens kommission bereder det s.k. Solvens II-projektet som gäller en reformering av solvensbestämmelserna. Avsikten är att försäkringsföretagens ekonomiska ställning och faktiska risk skall beaktas i högre grad än tidigare samt att begreppet försäkringsteknisk ansvarsskuld skall förenhetligas.

Reformen är tredelad. Den första delen ansluter sig till den försäkringstekniska ansvarsskulden och kapitalkraven, den andra delen gäller principerna för tillsyn över försäkringsföretag, intern övervakning och riskhantering, och den tredje delen i reformen gäller skyldigheten att lämna information. Det direktiv som hänför sig till reformen förväntas bli klart 2009, vilket innebär att direktivet kan tillämpas tidigast 2010.

Solvens II-projektet anknyter till utvecklandet av redovisningsstandarderna IAS 39 och IFRS 4. I Solvens II-projektet och IFRS 4-projektet är definieringen och värderingen av den försäkringstekniska ansvarsskulden av väsentlig betydelse. Värderingen av försäkringsföretagens placeringar och skulder till verkligt värde utgör den centrala principen inom IAS 39-standarderna.

1.4. Bedömning av nuläget

Bestämmelserna om solvens och täckning av ansvarsskulden är avsedda att bidra till att trygga kontinuiteten i pensionsanstalternas verksamhet och uppfyllandet av de åtaganden som verksamheten föranleder. Med stöd av bestämmelserna om pensionsanstalternas solvens fastställs hur stora tillgångar en pensionsanstalt skall ha utöver sina ansvar. I bestämmelserna om täckning av ansvarsskulden anges vilka typer av tillgångar ansvarsskulden kan täckas med och hur detta skall göras.

Dessa bestämmelser behövs, eftersom verkställigheten av det lagstadgade pensionskyddet och placeringen av de medel som samlas in för detta ändamål har anförtrots pensionsanstalter som är privaträttsliga i fråga om sin sammanslutningsform.

För beräkningen av solvensgränsen och bestämmandet av behovet av verksamhetskapital är det av central betydelse att riskerna i pensionsanstalternas placeringar kan bedömas på ett tillförlitligt sätt. I fråga om bestämmelserna är det därför av central betydelse att riskerna i placeringarna bedöms på rätt sätt, att placeringarna klassificeras i grupper på ett sätt som motsvarar riskerna och att de värden som beskriver riskegenskaperna fastställs tillräckligt noggrant. Vid täckandet av ansvarsskulden bör riskerna gällande placeringarna beaktas så, att pensionsanstalten är kapabel att stå för de åtaganden som dess verksamhet föranleder.

Klassificeringen av placeringar vid beräkning av solvensgränsen grundar sig i regel på placeringarnas juridiska form. På placeringsmarknaden finns ett allt större urval produkter vilkas klassificering på basis av deras juridiska form inte nödvändigtvis ger en korrekt bild av de risker som kan gälla produkterna i fråga. En användning av sådana placeringar kan i sig vara motiverad med tanke på bedrivandet av effektiv placeringsverksamhet, men följden kan samtidigt bli att man opererar med en solvensgräns som inte motsvarar riskerna gällande placeringarna. Dessutom möjliggör den nuvarande klassificeringen en sådan osund utveckling av placeringsprodukterna, vars syfte är att sänka verksamhetskapitalkravet. Klassificeringen av placeringar på ett på förhand bestämt sätt och enbart på basis av deras juridiska form indikerar inte det ansvar som pensionsanstaltens styrelse har när det gäller organiseringen av placeringsverksamheten och främjar inte heller genomskinligheten i fråga om de risker som hänför sig till placeringsverksamheten inom pensionssystemet.

Pensionsstiftelsernas och pensionskassornas möjlighet att i sin placeringsverksamhet anlita utomstående serviceproducenter har inte begränsats på samma sätt som när det gäller arbetspensionsförsäkringsbolagen, sjömanspensionskassan och lantbruksföreta-

garnas pensionsanstalt. Det är viktigt att under alla omständigheter se till att inte heller det beslutsfattande som är förknippat med pensionsstiftelsernas och pensionskassornas risktagning i praktiken i alltför hög grad förskjuts från styrelsen till aktörer utanför pensionsanstalten.

Genom att använda derivatavtal kan man effektivisera placeringsverksamheten, men om sådana avtal används utan sakkunskap eller med tagande av alltför stora risker, kan riskerna i placeringsverksamheten öka avsevärt. Lagstiftningen innehåller relativt få bestämmelser om användningen av derivatavtal och den acceptabla risknivån.

Till följd av den internationaliserade placeringsverksamheten har pensionsanstalterna spritt sina placeringar mycket vidare i geografiskt avseende än vad som var fallet för tio år sedan. Den ökade användningen av placeringsfonder och andra indirekta placeringar har lett till att bestämmelserna om regionala begränsningar inom placeringsverksamheten delvis har förlorat i betydelse. De medel som utgör täckning för ansvarsskulden skall enligt huvudregeln placeras i EES-stater, men arbetspensionsförsäkringsbolagen har haft möjlighet att göra indirekta placeringar också utanför EES-området.

Bestämmelserna om täckning av arbetspensionsförsäkringsbolagens ansvarsskuld skiljer sig delvis från de bestämmelser som gäller pensionsstiftelser och pensionskassor. Skillnader finns i fråga om t.ex. möjligheten att placera i placeringsfonder och andra fondföretag. Med hänsyn till den konkurrensmässiga jämlikheten är skillnader av detta slag problematiska, ifall inget särskilt skäl kan åberopas. I sitt uttalande med anledning av regeringens proposition 19/2005 rd förutsatte riksdagen att regeringen skyndsamt förbereder ytterligare ändringar av försäkringslagstiftningen för att bestämmelserna om täckning av ansvarsskulden framöver skall vara lika för alla försäkringsanstalter. Också den omständigheten att pensionsanstalternas placeringsmöjligheter är begränsade till vissa i lagen preciserade placeringsobjekt kan anses begränsa konkurrensen.

Sett ur både pensionsanstalternas och Försäkringsinspektionens perspektiv finns det vissa faktorer som försvårar den praktiska

tillämpningen av de nuvarande bestämmelserna. Bestämmelserna om beräkning av solvensgränsen har inte införts samtidigt som bestämmelserna om täckning av ansvarsskulden, och bestämmelserna har inte samordnats till alla delar. Bl.a. skall pensionsanstalterna klassificera sina placeringar på delvis olika sätt, beroende på om det är solvensgränsen som beräknas eller ansvarsskulden som täcks. Och, även om klassificeringen av placeringar för beräkning av solvensgränsen är konsekvent i och med att risken ökar från grupp I till grupp VII, kan det förekomma att placeringar av en och samma typ klassificeras i olika grupper. Vidare är framför allt bestämmelserna om täckning av ansvarsskulden delvis mycket detaljerade och i viss mån svårtolkade. Regleringen är också oenhetlig, eftersom bestämmelser förekommer i dels lagar och förordningar, dels social- och hälsovårdsministeriets och Försäkringsinspektionens föreskrifter.

Förordningarna om täckning av ansvarsskulden och beräkning av solvensgränsen innehåller delvis bestämmelser som är av sådan betydelse att de, i enlighet med 80 § 1 mom. i grundlagen, kan anses höra till området för lag. Dessutom skall, med stöd av 80 § 2 mom. i grundlagen, sådana bestämmelser om bemyndigande som ingår i förordningarna regleras genom lag.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Målsättning och de viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås att en lag om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden stiftas. Det centrala målet är att definiera pensionsanstaltens solvensgräns i enlighet med de faktiska riskerna i placeringar. Detta skulle, vid sidan av beaktandet av placeringarnas faktiska risker, innebära att också åtgärder som föreskrivs i andra lagar och som är kopplade till solvensgränsen därmed skulle grunda sig på placeringarnas faktiska karaktär. Ett annat centralt mål är också att bestämmelserna om täckning av ansvarsskulden tydliggörs. Vidare avser man att genom lag-

förslaget förbättra samordnandet av bestämmelserna om beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden.

Enligt 1 kap. i den föreslagna lagen avses lagen gälla lagstadgad pensionsförsäkring som arbetspensionsförsäkringsbolagen, pensionsstiftelserna, pensionskassorna, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan bedriver.

Enligt förslaget skall lagen tillämpas på alla de ovan nämnda pensionsanstalterna, eftersom pensionsanstalterna till denna del då skulle vara jämlika i konkurrenshänseende. Denna reglering skulle vara av betydelse för framför allt arbetspensionsförsäkringsbolagen, pensionsstiftelserna och pensionskassorna. I fråga om lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan, som grundats genom lag, är de konkurrensrättsliga faktorerna av mindre betydelse, men tillämpning av den föreslagna lagen också på deras verksamhet är motiverad till den del verksamheten är av samma art som i de övriga pensionsanstalterna.

Givet att samma lag skulle gälla alla pensionsanstalter skulle detta öka överskådligheten och gagna pensionsanstaltens och Försäkringsinspektionens verksamhet. I lagen skulle bestämmelserna om beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden vara samordnade samt begreppen och klassificeringen av placeringar förenhetligade och kraven enligt grundlagen beaktade.

I den föreslagna lagen avses 2 kap. gälla diversifieringen av placeringar och beräkningen av solvensgränsen. Pensionsanstalterna skall, i enlighet med pensionsförsäkringens karaktär, se till att placeringarna är diversifierade. Denna allmänna bestämmelse gäller pensionsanstaltens hela placeringsverksamhet, eftersom man genom att diversifiera placeringarna kan minska de risker som är förknippade med placerandet.

En av dessa risker är exempelvis den marknadsrisk som hänför sig till de allmänna växlingar som gäller placeringsvärde på marknaden. Valutarisk uppstår när en pensionsanstalt gör en placering i någon annan valuta än euro. Likviditetsrisken hänför sig till pensionsanstaltens förmåga att klara sina åtaganden vid en viss tidpunkt. Om alltför stora placeringar görs i ett och samma objekt

eller i en helhet som kan betraktas som ett och samma objekt, leder detta till ökad risk p.g.a. riskkoncentrationen. Med motpartsrisk avses risken beträffande motpartens eventuella insolvens. Med ränterisk avses risken för att avkastningen på kapitalet förändras.

Eftersom en ökning av den förväntade avkastningen innebär att också risken i fråga om placeringarna ökar, är det av central betydelse hur stor risk som anses acceptabel. För det praktiska genomförandet av placeringsverksamheten måste bestämmelserna möjliggöra placeringarna så, att man genom den risknivå som valts kan uppnå maximal avkastning.

För beräkning av solvensgränsen skall pensionsanstalten på basis av riskerna i placeringarna klassificera sina placeringar enligt grupper. I den föreslagna lagen anges följande placeringsgrupper: penningmarknadsinstrument, masskuldebrevslån och skuldförbindelser, fastigheter, aktier samt särskilda placeringar. I varje placeringsgrupp finns, enligt förslaget, också undergrupper.

Placeringsgrupperna och deras undergrupper avses bilda klara och tydliga helheter. Avsikten är att klassificeringen av placeringar ur pensionsanstaltens perspektiv skall vara enkel mot bakgrunden av sakens natur, och att placeringsgrupperna i praktiken skall vara relevanta vid beräkningen av solvensgränsen. Beräkningen av solvensgränsen skall, enligt förslaget, grunda sig på parametrar som härletts ur empirisk information om risker gällande olika typer av placeringar och om placeringsmarknaden. En alltför detaljerad klassificering skulle – i likhet med en alltför allmän sådan – kunna leda till solvenskrav som inte motsvarar verkligheten.

Av pensionsanstaltens placeringar är största delen för närvarande, och sannolikt också i framtiden, sådana att deras juridiska form tillräckligt exakt anger risken i placeringen i samband med att solvensen fastställs. Därför föreslås att den klassificering som motsvarar risken i placeringen i praktiken genomförs så, att pensionsanstalten bedömer sina placeringars faktiska risker och jämför dem med de risker som fastställts för placeringarna på basis av dessas juridiska form. Om en placering i riskhänseende uppenbart tillhör en annan grupp än den juridiska for-

men anger, bör placeringen, enligt förslaget, klassificeras på ett sätt som närmast motsvarar den faktiska risken i placeringen.

Avsikten är att pensionsanstaltens styrelse skall besluta om grunderna för en klassificering som avviker från placeringens juridiska form samt årligen tillställa Försäkringsinspektionen en utredning om de sålunda klassificerade placeringarnas konsekvenser för pensionsanstaltens solvensgräns. Detta förutsätter att pensionsanstaltens systematiskt identifierar och bedömer riskerna i placeringsverksamheten, vilket innebär att riskmedvetenheten ökar och riskhanteringen utvecklas. Försäkringsinspektionen skulle, enligt förslaget, få ökad information med tanke på tillsynen över de enskilda pensionsanstaltens risker och de risker som hänför sig till pensionssystemet.

Det föreslås att för var och en av de fem placeringsgrupperna fastställs dels en parameter som anger korrelationen mellan placeringarna i grupperna, dels, för varje undergrupp i placeringsgrupperna, parametrar som anger placeringarnas förväntade avkastning och spridning. Avsikten är att pensionsanstaltens solvensgräns beräknas på basis av dessa parametrar.

Formeln för beräkning av solvensgränsen föreslås kvarstå i stort sett oförändrad. Enligt förslaget beaktas i formeln dock den till aktieavkastningen bundna andelen gällande ansvarsskulden som avses i den placeringsutredning som arbetsmarknadens centralorganisationers pensionsförhandlingsgrupp lade fram i januari 2006. Samtidigt föreslås att värdena för de parametrar som används i beräkningen skall justeras att motsvara utvecklingen på placeringsmarknaden och den klassificering av placeringar som ingår i föreliggande proposition.

Om pensionsanstaltens solvensgräns bestäms så att den motsvarar den faktiska risken i placeringarna, påverkar detta både pensionsanstaltens verksamhet och tillsynen över dem. Solvensgränsen påverkar via andra bestämmelser bl.a. pensionsanstaltens möjlighet att dela ut kundgottgörelser och dess skyldighet att göra upp en plan för återställande av en sund finansiell ställning. Solvensgränsen påverkar likaså verksamhetskapitalets nivå i samband med att pensionsan-

stalterna sinsemellan överlåter och tar emot försäkringsbestånd och försäkringsverksamhet. Sett ur Försäkringsinspektionens perspektiv inverkar solvensgränsen på genomförandet av olika tillsynsåtgärder i de enskilda pensionsanstalterna. Vidare är det möjligt att på basis av pensionsanstalternas sammanlagda solvens granska pensionssystemets kollektiva risktagningsförmåga.

I det föreslagna 2 kap. ingår också bestämmelser om klassificeringen av indirekta placeringar, t.ex. placerings- och fastighetsfonder, samt om användningen av derivatavtal. Enligt förslaget skall pensionsanstalten ha rätt att använda derivatavtal som minskar placeringsrisken och – upp till ett visst maximibelopp – andra derivatavtal. Pensionsanstaltens styrelse skall, enligt förslaget, besluta om grunderna för användning av derivatavtal samt följa den risk som användningen av derivatavtal innebär.

Pensionsanstaltens styrelses skyldigheter i anslutning till klassificeringen av placeringar och användningen av derivatavtal avses till dessa delar betona styrelsens ansvar. Styrelsen svarar för anordnandet av pensionsanstaltens placeringsverksamhet och skall därför vara tillräckligt förtrogen med verksamheten i fråga. Styrelsens faktiska beslutanderätt kan inte utan grund överföras internt inom pensionsanstalten eller till en utomstående tjänstепroducent. En accentuering av styrelsens ansvar är av betydelse också därför att det i fråga om styrelsen i en pensionsstiftelse eller pensionskassa inte i lagen förutsätts sakkunskap om placeringsverksamhet på samma sätt som när det gäller styrelsen i ett arbetspensionsförsäkringsbolag och i lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan.

I den föreslagna lagen avses 3 kap. gälla täckning av ansvarsskulden. Bestämmelserna avses bli tillämplade endast på de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden. Genom bestämmelserna hanteras sådana risker i placeringsverksamheten som inte blir beaktade vid beräkning av solvensen.

Pensionsanstalterna skall, enligt förslaget, täcka sin ansvarsskuld. Som täckning för ansvarsskulden avses pensionsanstaltens samtliga placeringar till deras verkliga värde i regel duga. Försäkringsinspektionen skall dock

ha möjlighet att under vissa förutsättningar förbjuda en pensionsanstalt att räkna en placering till täckningen för ansvarsskulden. Beräkningen av den ansvarsskuld som skall täckas förändras inte jämfört med nuvarande praxis.

Enligt förslaget skall den allmänna bestämmelsen om diversifiering gälla de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden, och dessutom föreskrivs bl.a. om placeringarnas regionbundna fördelning samt om beaktande av enskilda riskkoncentrationer och motpartsrisiker. Placeringarna skall i regel göras i en EES- eller OECD-stat, men placeringar också i andra stater kan, enligt förslaget, göras upp till ett visst belopp. Redan för närvarande har arbetspensionsförsäkringsbolagen, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan kunnat göra indirekta placeringar i andra stater än EES- och OECD-stater, och därför antas riskerna i placeringarna inte sammantaget öka alltför mycket i och med att placeringsmöjligheterna ökar. Beträffande placeringar i enskilda fastigheter och samfund och i onoterade värdepapper föreslås begränsningar angivna i procent.

I den föreslagna lagen avses 4 kap. innehålla särskilda bestämmelser om bl.a. värderingen av tillgångar och Försäkringsinspektionens möjlighet att ge tillstånd till undantag och att använda tvångsmedel.

Det föreslås att Försäkringsinspektionen på ansökan av en pensionsanstalt skall kunna tillåta anstalten att vid täckningen av ansvarsskulden avvika från vissa i procent angivna begränsningar som gäller riskkoncentrationer. Syftet är att bestämmelserna inte skall leda till orimliga förfaranden för de enskilda pensionsanstalternas del.

De tillsynsbefogenheter och tvångsmedel som Försäkringsinspektionen förfogar över avses i huvudsak kvarstå oförändrade. Försäkringsinspektionens tillsynsbefogenheter, som för närvarande är mycket omfattande, anses i huvudsak vara tillräckliga för tillsynen över att den föreslagna lagen iakttas.

2.2. Alternativa reformförslag

Två alternativa reformförslag har utretts. Enligt det första alternativet hade regleringen

beträffande täckning av ansvarsskulden och beräkning av solvensgränsen avvecklats i större utsträckning än vad som nu föreslagits och en övergång skett i riktning mot ett system där pensionsanstalterna kontrollerar sig själva. I fråga om klassificeringen av placeringar hade man övergått till fyra grupper, och samtidigt hade man i praktiken upphört med den kvalitativa tillsynen av de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden. Till följd av klassificeringen av placeringar och de schematiska matematiska värden som hade använts vid beräkning av solvensgränsen, skulle solvenskravet, enligt förslaget i fråga, ha blivit uppenbart lågt.

Mot bakgrunden av den lagstadgade pensionsförsäkringens karaktär gjordes bedömningen att nämnda alternativ hade lett till en alltför stor höjning av risknivån när det gäller pensionssystemet. En tillämpning av nämnda alternativ hade dessutom kunnat leda till ojämlikhet i konkurrenshänseende, eftersom graden av utveckling i fråga om pensionsanstaltens riskhanteringssystem indirekt skulle ha påverkat sättet att mäta pensionsanstaltens solvens.

Det andra förslaget som utreddes grundade sig på att de nuvarande bestämmelserna skulle utvecklas. Till följd av den gällande lagstiftningens komplexitet och svårigheten att påvisa de faktiska riskerna i placeringar, samt till följd av de av grundlagen förutsatta ändringarna i lagstiftningen var detta förslag inte möjligt att genomföra. Dessutom hade behovet av att utveckla bestämmelserna om solvens konstaterats i en utredning som år 2003 lades fram av en arbetsgrupp under ledning av Försäkringsinspektionens överdirektör Hely Salomaa.

3. Propositionens konsekvenser

3.1. Ekonomiska konsekvenser

Riskerna i pensionsanstalternas placeringar föreslås bli bättre beaktade vid beräkningen av solvensgränsen för pensionsanstalter. Kravet i fråga om pensionsanstalternas verksamhetskapital kan då mer exakt än i dagsläget motsvara den risk som gäller pensionsanstalternas placeringar. Genom denna proposition ändras t.ex. inte de bestämmelser i andra

lagar som gäller tillsynsgränserna i anslutning till solvensgränsen och det tillåtna beloppet av verksamhetskapitalet och inte heller bestämmelserna om hur stort verksamhetskapital pensionsanstalterna förutsätts ha.

Enligt förslaget påverkas beloppet av pensionsanstalternas solvensgräns av klassificeringen av placeringarna och av värdena på de parametrar som används i formeln för beräkning av solvensgränsen och som motsvarar placeringarna. Konsekvenserna beror på placeringsfördelningarna i de enskilda pensionsanstalterna.

Beloppet av solvensgränsen reduceras i regel av att man med verksamhetskapitalet inte längre behöver reservera sig för variationen i aktieavkastningen till fullt belopp. Avsikten är att det inom loppet av en fem års övergångsperiod överförs en andel på 10 % av pensionsanstalternas genomsnittliga avkastning för noterade aktier till ett tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och som kommer att grundas för detta ändamål. Till följd av övergångsperioden sker därmed också minskningen av solvensgränsen gradvis under fem års period.

I bruktagande av ett aktieavkastningsrelaterat tilläggsförsäkringsansvar skulle minska det anteciperade beloppet av solvensgränsen som helhet ungefär 2,0-2,6 procentenheter. Den årliga reducerande verkningen som följer av övergångsbestämmelsen skulle vara ungefär 0,4-0,7 procentenheter. Användningen av ett aktierelaterat tilläggsförsäkringsansvar skulle dock i vissa pensionsstiftelser som bedriver betydande återlåningsverksamhet enligt uppskattning ge upphov till en total höjning av solvensgränsen med 1,4-1,5 procentenheter. Den årliga höjningen skulle vara ungefär 0,4-0,5 procentenheter, som skulle beaktas i övergångsbestämmelsen som gäller periodisering av de kostnader som ändringen ger upphov till.

Det minimikrav om 5 procent i formeln för solvensgränsen skulle höja beloppet för solvensgränsen i vissa pensionsanstalter. Förändringen skulle vara som störst ungefär 3-4 procentenheter i de pensionskassor som bedriver betydande återlåningsverksamhet. För att minska en stor engångsverkning föreslås att den periodiseras genom en övergångsbestämmelse över fyra år.

Beträffande klassificeringen av placeringarna fanns vid beredningen av regeringens proposition uppskattningar för vissa pensionsanstalter. På basis av dessa uppskattningar förefaller det som om beloppet av solvensgränsen i regel skulle höjas med ungefär 0,5-1,6 procentenheter då lagen träder i kraft. Det oaktat skulle beloppen för solvensgränserna enligt uppskattning minska med 0,4-1,3 procentenheter i vissa pensionsanstalter redan då lagen träder i kraft. Efter den övergångsperiod som gäller det aktierelaterade tilläggsförsäkringsansvaret skulle beloppen för solvensgränserna i regel vara på en lägre nivå än för närvarande.

Pensionsanstaltspecifik information för bestämmelsen i 11 § som kompletterar formeln för beräkning av solvensgränsen fanns inte tillgänglig under beredningen. Bestämmelsen skulle dock inverka höjande på beloppet av solvensgränsen om den skulle bli tillämplad i pensionsanstalten. Pensionsanstalten skulle dock kunna undvika att bestämmelsen skulle bli tillämplig genom att diversifiera sina placeringar i tillräcklig grad.

Om beloppet av pensionsanstaltens verksamhetskapital skulle förbli detsamma när solvensgränsen sjunker, skulle pensionsanstaltens solvensställning förbättras. Den fördel som följer av en förbättrad solvensställning kan en pensionsanstalt använda antingen för direkta nedsättningar av försäkringspremier eller för ändringar i placeringsfördelningen så att den blir mer riskbenägen. Det första alternativet skulle sänka värdet av verksamhetskapitalet och det senare alternativet skulle höja värdet av solvensgränsen, varvid solvensställningen i bägge fallen kan bli densamma i storlekshänseende. I den placeringsutredning som arbetsmarknadens centralorganisationers pensionsförhandlingsgrupp lagt fram är målet dock att det senare alternativet uppnås, varvid en minskning av solvensgränsen inte sker i pensionssystemet, utan – till följd av bundenheten till aktiekastningen – pensionsanstaltens värden för solvensgränsen stiger.

Värdet av solvensgränsen tjänar som utgångspunkt också i annan lagstiftning som gäller pensionsanstaltens verksamhetskapital. Värdet av solvensgränsen används vid beräkning av både maximibeloppet av pen-

sionsanstaltens verksamhetskapital och beloppet av sådant verksamhetskapital som överförs. Verksamhetskapitalets maximibelopp definieras i de gällande bestämmelserna som det fyrdubbla beloppet av solvensgränsen. Som utgångspunkt för definiering av verksamhetskapital som överförs tjänar det dubbla beloppet av pensionsanstaltens genomsnittliga solvensgräns. Ifall det skulle anses motiverat att kompensera en ändring gällande beloppet av solvensgränsen som orsakas av en ändring av denna lag i den reglering som gäller maximibeloppet av verksamhetskapitalet

eller verksamhetskapital som överförs, kan detta göras genom t.ex. en ändring av värdena av de koefficienter som förekommer i regleringen. Regleringen av pensionsanstaltens verksamhetskapital ingår dock i den övriga lagstiftningen om pensionsanstalter. Överflyttningen med den nu föreslagna lagen är att för samtliga pensionsanstalter införa sådana krav beträffande placeringar och beräkning av solvensgränsen som har samma innehåll, innebär förslaget en likadan bas och ett jämlikt ansvar när det gäller bedrivandet av pensionsanstaltens egen placeringsverksamhet. Följden av avvikelser från de gemensamma bestämmelserna får inte vara att den enskilda pensionsanstaltens ansvar minskar. Om avvikelser från bestämmelserna leder till att pensionsanstaltens risk ökar utan att solvenskraven ökar på motsvarande sätt, skulle det ansvar som orsakas av den ökade risken flyttas bort från pensionsanstalten, dvs. över till pensionssystemet.

Bestämmelserna om placeringar och om beräkning av solvensgränsen avses gälla samtliga pensionsanstalter. Ett mål är att förutsättningarna för jämlik konkurrens mellan pensionsanstalterna förbättras inom placeringsverksamheten.

I jämförelse med den nuvarande situationen kommer pensionsanstaltens styrelses ansvar och betydelsen av riskhanteringen i placeringsverksamheten att betonas, och pensionsanstalterna bör därför vid behov effektivisera sina riskhanteringssystem i motsvarande grad. Pensionsanstalterna bör inom sin egen organisation förfoga över tillräcklig sakkunskap när det gäller riskhantering. Pensionsstiftelserna och pensionskassorna föreslås al-

ternativt ha möjlighet att skaffa tillräcklig sakkunskap hos en utomstående tjänsteleverantör. Pensionsanstaltens styrelses ansvar är detsamma, oberoende av om pensionsanstalten har den sakkunskap som behövs för riskhanteringen i sin egen organisation eller om sakkunskapen skaffas hos en utomstående tjänsteleverantör.

Pensionsanstalterna skall vidare anpassa sina datatekniska system till de ändringar som klassificeringen av placeringar medför.

Beträffande lagförslagets konsekvenser för pensionsanstalternas solvensgräns kan exakt information först på basis av lagens tillämpningspraxis fås om de enskilda pensionsanstalternas placeringsfördelningar och om de uppgifter som pensionsanstalterna i och med att de tillämpar lagen avses tillställa Försäkringsinspektionen. Då får man också närmare uppgifter om lagens konsekvenser för konkurrensen mellan pensionsanstalterna och om den betydelse som kravet på styrelsernas yrkeskompetens i fråga om pensionsanstalter som skiljer sig från varandra har för tillämpningen av lagen.

3.2. Konsekvenser för myndigheterna

Av propositionen följer att pensionsanstalterna tillställer Försäkringsinspektionen mera information än för närvarande om de faktiska riskerna gällande pensionsanstalternas placeringar. Försäkringsinspektionen måste ha tillräcklig beredskap för uppskattningen av riskerna. Pensionsanstalternas ökade handlingsfriheter när det gäller att göra och att klassificera placeringar förutsätter tillräckligt effektiv tillsyn, eftersom riskerna för de enskilda pensionsanstalterna och pensionssystemet i dess helhet inte får bli alltför stora. Vid sidan av tillsynen över pensionsanstalternas ekonomi är tillsynen över de förfaranden som gäller pensionsanstalternas placeringsverksamhet av betydelse, eftersom klassificeringen av placeringar i enlighet med de faktiska riskerna gällande dem samt användningen av derivatavtal föreslås basera sig på grunder som pensionsanstaltens styrelse beslutar om.

Till följd av att bestämmelserna inte är lika detaljerade som förut kommer de tillsynsförfaranden som är motiverade och enhetliga

och som styr pensionsanstalterna att få allt större betydelse. Också pensionsanstalternas möjlighet att ansöka om tillstånd till undantag när det gäller vissa begränsningar som hänförs till täckningen av ansvarsskulden är ägnade att understryka betydelsen av motiverade tillsynsförfaranden och sakkunskap i placeringsverksamheten.

Lagförslaget innebär att Försäkringsinspektionens behov av personal ökar.

3.3. Övriga konsekvenser

Avsikten är att vikten av sakkunskap och noggrannhet skall understrykas i pensionsanstalternas beslutsfattande som gäller placeringsverksamheten. Möjligheterna att göra placeringar och att i större utsträckning än för närvarande använda derivatavtal förutsätter, i likhet med de ändringar som gäller klassificeringen av placeringar, att också placeringsriskerna behärskas på ett sakkunnigt sätt. En förenkling av bestämmelserna om täckning av ansvarsskulden innebär i viss utsträckning en övergång i riktning mot en allmän reglering, varvid den allmänna bestämmelsen om diversifieringen av placeringar får ökad betydelse.

Genom propositionen effektivteras pensionsanstalternas möjligheter att bedriva ändamålsenlig och effektiv placeringsverksamhet. Om de fonderade medlen placeras så att de ger god avkastning, är detta ägnat att dels minska trycket på att höja pensionsavgifterna och dels att öka möjligheterna att bevara pensionernas nivå. Genom att betona betydelsen av riskhanteringen och att öka åskådligheten när det gäller riskerna i placeringsverksamheten försöker man trygga bedrivandet av placeringsverksamheten så, att medlen står till förfogande när pensionerna skall betalas ut. Propositionens exakta konsekvenser kan till denna del bedömas i praktiken först i efterhand.

Bestämmelserna om beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden är, enligt föreliggande förslag, inte längre till alla delar förenliga med livförsäkringsdirektivet. Med avvikelse från nuvarande praxis skall sålunda, enligt föreliggande förslag, i huvudsak alla placeringar duga som täckning för ansvarsskulden, och pensionsanstalterna

tillåtas att i större utsträckning än för närvarande göra placeringar i andra stater än EES-stater.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Försäkringsinspektionen och ett flertal pensionsanstalter har hörts i samband med beredningen. Dessutom har vid beredningen beaktats bl.a. en utredning daterad den 27 januari 2003 som hade sammanställts av en inofficiell arbetsgrupp under ledning av Försäkringsinspektionens överdirektör Hely Salomaa och som gällde uppdateringen av placeringsklasserna i fråga om solvenskraven samt en utredning som arbetsmarknadens centralorganisationers pensionsförhandlingsgrupp lade fram i januari 2006 och som gällde placeringsverksamheten inom arbetspensionssystemet.

Utredaren Matti Louekoski, som hade tillatts av social- och hälsovårdsministeriet, behandlade i sin mellanrapport daterad den 31 augusti 2005 (social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppspromemoria 2005:15) behovet av att revidera lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Den 24 november 2005 (HAREnr STM129:00/2005) gav ministeriet utredaren i uppgift att fortsätta utredningsarbetet. En reformering av täcknings- och solvensbestämmelserna fogades då till utredningsuppdraget. Uppdraget skulle vara klart senast den 15 februari 2006.

Vid beredningen av propositionen gav justitieministeriet på utredarens begäran ett utlåtande (dnr OM 168/43/2005) om den lagstadgade pensionsförsäkringens förhållande till Europeiska unionens lagstiftning.

Social- och hälsovårdsministeriet sände propositionen på remiss till sammanlagt 16 mottagare, dvs. följande myndigheter: handels- och industriministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, Konkurrensverket och Försäkringsinspektionen; pensionsanstalter: lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan; intressebevakningsorganisationer: AKAVA,

Finlands Näringsliv EK, Pensionsstiftelseföreningen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund, Företagarna i Finland, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC och Arbetspensionsförsäkrarna TELA. Ett sammandrag av utlåtandena har gjorts (HAREnr STM097:00/2005).

I en betydande andel av utlåtandena förordades de centrala principerna i propositionen. I utlåtandena lades särskild vikt vid formeln för beräkning av solvensgränsen och de förändringar som formeln eventuellt kan komma att innebära för pensionsanstalternas konkurrenssituation. De övriga bestämmelserna och motiveringarna preciserades till de delar som ansågs nödvändiga att åtgärda.

5. Samband med andra propositioner

Det fortsatta uppdrag för utredarens del som avses ovan i avsnitt 4 omfattar, utöver föreliggande proposition om täcknings- och solvensbestämmelserna, dessutom en reformering av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, en eventuell reformering av placeringspolitiken, förslag om effektivisering av försäkringstillsynen samt andra frågor som aktualiseras i och med mellanrapporten och den fortsatta utredningen. De förslag till ändrad lagstiftning som dessa helheter förutsätter avses ingå i separata regeringspropositioner. T.ex. den helhet som gäller placeringsverksamheten avses innehålla ändringar som hänföra sig till bl.a. beräkningsröntan och till de gränser gällande tillsynen och verksamhetskapitalets belopp som är kopplade till solvensgränsen.

I social- och hälsovårdsministeriet är en reformering av lagen om försäkringsbolag anhängig (HAREnr STM023:00/2004), och avsikten är att lagändringarna skall träda i kraft 2008. Reformen har inte konsekvenser för föreliggande proposition, men till följd av den borde lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ändras enligt motsvarande tidtabell.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Enligt 1 mom. avses lagen gälla lagstadgad pensionsförsäkring som bedrivs av ett arbetspensionsförsäkringsbolag som avses i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), en pensionskassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992), en pensionsstiftelse som avses i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995), lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) och sjömanspensionskassan som avses i lagen om sjömanspensioner (72/1956). De ovan nämnda sammanslutningarna går under den gemensamma benämningen pensionsanstalt.

I praktiken bedriver arbetspensionsförsäkringslagen, pensionskassorna och pensionsstiftelserna lagstadgad pensionsförsäkring beträffande vilken föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare och i lagen lagarna om pension för företagare. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt sköter den pensionsförsäkring som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare och sjömanspensionskassan sköter den pensionsförsäkring som avses i lagen om sjömanspensioner.

Eftersom den föreslagna lagens tillämpningsområde begränsar sig till den lagstadgade pensionsförsäkringen, avses lagen inte bli tillämplad på den övriga verksamhet som pensionskassorna och pensionsstiftelserna

bedriver. Till den övriga verksamheten hör t.ex. verksamheten i en A-pensionsstiftelse som avses i 2 § i lagen om pensionsstiftelser och verksamheten i en AB-pensionsstiftelse till den del verksamheten gäller frivilliga tilläggsförmåner.

Enligt det föreslagna 2 mom. gäller bestämmelserna i 10 och 11 § inte lantbruksföretagarnas pensionsanstalts verksamhet. För lantbruksföretagarnas pensionsanstalt skall, enligt förslaget, solvensgränsen således inte beräknas, vilket motsvarar den nuvarande lagstiftningen. Bestämmelserna i 2 kap., som gäller diversifieringen och klassificeringen av placeringar, skall dock tillämpas också på lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, eftersom dessa bestämmelser är av betydelse när placeringar görs och ansvarsskulden täcks.

2 §

Definitioner

I 1 mom. definieras vissa begrepp som används ofta i lagen.

Enligt 1 mom. 1 punkten avses med en EES-stat en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och enligt 2 punkten avses med en OECD-stat en stat som hör till Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling.

Enligt 3 punkten avses med masskuldebrevslån, skuldförbindelser och fordringar i euro sådana masskuldebrevslån, skuldförbindelser och fordringar där valutan är euro eller som i förhållande till euron är skyddade mot valutakursförändringar.

Enligt 4 punkten avses med offentlig handel sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989). Eftersom definitionen i värdepappersmarknadslagen är bunden till inhemska bestämmelser, avses med offentlig handel också sådan handel i en annan stat som är jämförbar med offentlig handel i enlighet med värdepappersmarknadslagen. En sådan handel skall sålunda vara jämförbar med handel på fondbörsens börslista eller

med annan yrkesmässigt ordnad handel i syfte att förmedla kontakt mellan köpare och säljare.

Enligt 5 punkten avses med skuldförbindelser sådana lånefordringar och andra fordringar som grundar sig på en förbindelse samt andra penning- och kapitalmarknadsinstrument.

Begreppet skuldförbindelse inkluderar dock inte masskuldebrevslån och derivatavtal.

Med skuldförbindelse avses, enligt detta lagförslag, inte heller aktier, andelar och andra sådana förbindelser som är efterställda gäldenärens övriga förbindelser.

Med andel avses t.ex. en garantiandel, men inte en andel i en placeringsfond eller i något annat fondföretag. Detsamma avses gälla bestämmelser som följer senare i denna lag, ifall andelar jämställs med aktier. Detta skulle vara fallet t.ex. i grupp IV i 6 § och i 15 § och 17 § 1 mom.

Enligt det föreslagna 2 mom. tillämpas på pensionsstiftelsers pensionsansvar vad som i denna lag bestäms om ansvarsskuld. På pensionsstiftelsers pensionsansvar tillämpas, enligt förslaget, sålunda samma bestämmelser som på de övriga pensionsanstalternas ansvarsskuld. Ordet 'pensionsansvar' behöver därmed inte upprepas i texten nedan i samband med ordet 'ansvarsskuld'.

2 kap. **Spridningen av placeringar och beräkningen av solvensgränsen**

3 §

Allmän bestämmelse om diversifieringen av placeringar

Den föreslagna paragrafen innehåller en allmän bestämmelse om diversifieringen av placeringar. Bestämmelsen avses gälla all placeringsverksamhet som pensionsanstalterna bedriver.

Med diversifieringen avses att pensionsanstaltens tillgångar skall placeras i olika objekt med tanke på en minskning av riskerna i placeringarna. Placeringarna kan spridas t.ex. tidsmässigt, geografiskt och enligt placeringslag och bransch.

Pensionsanstalterna skall, i enlighet med

den lagstadgade pensionsförsäkringens karaktär, se till att deras placeringar diversifieras. Då det gäller diversifiering skall det, enligt lagförslaget, beaktas att placeringarna är säkra, ger god avkastning och är likvida samt att de är mångsidiga. Dessa faktorer skall bedömas i förhållande till den helhet som pensionsanstaltens placeringar utgör.

Placeringarnas säkerhet och avkastning är bundet till varandra, eftersom riskerna i placeringarna ökar när den förväntade avkastningen ökar. Vid trygghandlet av placeringarnas säkerhet skall pensionsanstalten fästa tillräcklig vikt vid risken för att kapital förloras. Samtidigt är det viktigt att placeringarna också skall ge tillräcklig avkastning. Eftersom det årliga avkastningskravet i fråga om ansvarsskulden bestäms på basis av pensionsanstalternas genomsnittliga solvens, är pensionsanstalten tvungen att i sin placeringsverksamhet beakta också pensionsanstalternas genomsnittliga placeringsfördelning. Säkerheten och avkastningen bör beaktas så, att utbetalningen av pensioner kan tryggas på både kort och lång sikt. Genom tillräcklig säkerhet och avkastning kan man minska behovet av att höja pensionspremien.

Placeringarna bör på ett så ändamålsenligt och effektivt sätt som möjligt diversifieras i de placeringsgrupper jämte undergrupper som anges i 6 §. Spridningen bör, på den av pensionsanstalten valda godtagbara risknivån, leda till en placeringsverksamhet som ger så god avkastning som möjligt. I den föreslagna lagen ingår inte sådana bestämmelser som finns för närvarande och enligt vilka t.ex. 100 eller 50 % av ansvarsskulden kan täckas med vissa tillgångslag. Bestämmelser av den typen är oförenliga med pensionsanstalternas skyldighet att diversifiera sina placeringar. Skyldigheten att diversifiera placeringarna bör i synnerhet i fråga om de små pensionsstiftelserna och kassorna anpassas också enligt beloppet av de tillgångar som placeras så, att diversifieringen t.ex. inte leder till orimliga kostnader i samband med handeln.

Vid tillämpning av lagen avses den allmänna bestämmelsen ha betydelse vid tolkningen av andra bestämmelser gällande t.ex. begränsningen av motparts-, ränte- och likviditetsrisken. En markant koncentrerings av

placeringarna på vissa placeringsslag strider mot den allmänna bestämmelsen. Den allmänna bestämmelsen uppfylls inte om placeringar görs t.ex. enbart i statens masskuldebrevslån, vilkas risk – men samtidigt också avkastning – är liten. Å andra sidan skulle det i regel inte strida mot den allmänna bestämmelsen att placera t.ex. 40 % av pensionsanstaltens medel i sådana masskuldebrevslån som är spridda på lån emitterade av EES- och OECD-stater och företag och som har olika förfallotider.

Vid tolkning av den allmänna bestämmelsen skall beaktas att en pensionsstiftelses placeringar till följd av återlåning kan komma att koncentreras i betydande grad till samma arbetsgivare. Exempelvis 17 §, som gäller placering i ett enda samfund, avses inte gälla sådan återlåning som är förknippad med tillräckligt betryggande säkerhet.

4 §

Allmän bestämmelse om klassificeringen av placeringar

Den föreslagna paragrafen innehåller en allmän bestämmelse om klassificeringen av placeringar. Bestämmelsen avses gälla en pensionsanstalts samtliga placeringar. Klassificeringen av placeringar är av betydelse vid beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden.

I den föreslagna paragrafen utgör 1 och 2 mom. en helhet som leder till en klassificering av pensionsanstaltens placeringar i enlighet med riskerna i placeringarna. Till följd av arten av pensionsanstalternas placeringsverksamhet och på grund av tillsynsrelaterade orsaker föreslås det att klassificeringen i praktiken genomförs så, att utgångspunkten för klassificeringen är placeringarnas juridiska form, men att undantag från denna princip kan göras om riskerna i placeringarna förutsätter det. Av pensionsanstalternas placeringar är största delen sådana att placeringarnas juridiska form tillräckligt exakt anger den risk som hänför sig till placeringarna.

Enligt 1 mom. skall pensionsanstalterna klassificera sina placeringar i enlighet med 6 §. Enligt förslaget bestäms i 6 § om placeringsgrupperna I-V och dessas undergrupper,

vilka avses grunda sig på placeringarnas juridiska form. Pensionsanstalterna skall således, enligt förslaget, dela upp sina placeringar i de grupper som avses i 6 §. Sålunda klassificeras t.ex. ett masskuldebrevslån i den rätta undergruppen i placeringsgrupp II.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall pensionsanstalten klassificera en placering med avvikelser från dess juridiska form, ifall risken i placeringen förutsätter detta. Om en placering i fråga om sin risk klart avviker från risken enligt den placeringsgrupp som bestäms enligt 1 mom., skall pensionsanstalten, enligt lagförslaget, klassificera placeringen enligt den undergrupp i placeringsgrupperna I–V som bäst motsvarar risken gällande placeringen i fråga.

Risken i fråga om en placeringsgrupp avses framgå av de till varje placeringsgrupp anknutna värdena gällande den förväntade avkastningen och spridningen samt korrelationen mellan placeringsgrupperna, med vilka värden man beskriver de egenskaper som placeringarna i respektive placeringsgrupp har.

Klassificeringen av placeringar i motsvarighet till riskerna med dem förutsätter att pensionsanstalten bedömer huruvida dess placeringar i riskhänseende motsvarar de värden som beskriver den risk gällande placeringsgruppen som bestäms på basis av placeringens juridiska form. Det är således inte tillräckligt att endast utgå ifrån placeringens juridiska form, utan riskerna i placeringarna måste analyseras på ett adekvat sätt. Detta innebär att riskhanteringen i fråga om placeringar får ökad betydelse i pensionsanstaltens verksamhet. Pensionsanstaltens egen organisation skall ha tillräcklig beredskap för detta uppdrag, eller så gäller det att inom ramen för det som lagstiftningen tillåter skaffa tillräcklig sakkunskap hos en utomstående tjänsteleverantör.

Som en följd av bedömningen av placeringsrisker kan det vara motiverat att klassificera t.ex. ett masskuldebrevslån inom placeringsgrupp II i en sådan undergrupp som inte motsvarar placeringens juridiska form. Klassificering av en placering i en helt annan placeringsgrupp I–V kan vara motiverat i synnerhet om placeringens korrelation förutsätter det.

Pensionsanstalten är alltid skyldig att klassificera sina placeringar i motsvarighet till riskerna med dem. I detta sammanhang saknar det betydelse om klassificeringen leder till en lägre eller högre solvensgräns i jämförelse med klassificering enligt den juridiska formen.

Klassificering som avviker från placeringens juridiska form förutsätter att risken i placeringen avviker klart från de värden som beskriver risken och som föreskrivits för placeringen på basis av dess juridiska form. Avvikelse som kan anses små avses inte orsaka någon ändring i klassificeringen.

Klassificering som avviker från placeringens juridiska form förutsätter en motivering. I praktiken skall pensionsanstalten uppskatta värdena för placeringens riskparametrar och lägga fram orsakerna till uppskattningen. I uppskattningen skall man i mån av möjlighet utnyttja både placeringens juridiska egenskaper och de erfarenheter som i praktiken finns i fråga om den aktuella placeringen eller motsvarande placeringar. Pensionsanstalten skall dokumentera orsakerna till ändringen i klassificeringen så, att Försäkringsinspektionen kan övervaka att klassificeringen är laglig.

Bedömningen av placeringsriskerna skall grunda sig på pensionsanstaltens egen prövning. T.ex. enbart en broschyr om placeringar som ett värdepappersföretag har publicerat räcker inte som motivering för en klassificeringsändring.

Pensionsanstaltens skall vid behov klassificera en placering i flera undergrupper. Placeringen delas härvid upp i delar, och varje del klassificeras enligt den undergrupp som bäst motsvarar risken gällande placeringen i fråga. Undergrupperna behöver inte nödvändigtvis höra till samma placeringsgrupp I–V.

Det är nödvändigt att dela upp en placering i flera undergrupper om en klassificering av placeringen som en helhet inte vid beräkning av solvensgränsen anger den riktiga risken i fråga om placeringen. Detta kan vara fallet när det gäller placeringar som i fråga om sina egenskaper inte entydigt är t.ex. masskuldebrevslån eller aktier, utan som innehåller element från flera olika typer av placeringar. För klassificeringen av sådana placeringar finns därmed inte en enda särskild under-

grupp, eftersom det på grund av placeringarnas komplexitet är omöjligt att i praktiken definiera de parametrar som beskriver risken i fråga om en undergrupp. I fråga om t.ex. omvända lån och certifikat kan det likaså vara nödvändigt att göra en uppdelning i flera undergrupper för att ange risken i en placering.

Också i fråga om placeringsfonder och andra fondföretag kan det vara skäl att dela upp dem i flera undergrupper. Beträffande klassificeringen av dessa och andra indirekta placeringar föreslås att till övriga delar bestäms i 9 §.

5 §

Grunder för klassificeringen

I den föreslagna paragrafen föreskrivs om pensionsanstaltens styrelses skyldigheter när det gäller klassificeringen av placeringar. Genom bestämmelsen betonas pensionsanstaltens styrelses ansvar för klassificering i enlighet med den faktiska placeringsrisken och för klassificeringens inverkan på pensionsanstaltens solvensgräns.

Enligt 1 mom. skall pensionsanstaltens styrelse besluta om grunderna för den i 4 § 2 mom. avsedda klassificeringen. Grunderna avses ange hur pensionsanstalten klassificerar sina placeringar med avvikelse från placeringarnas juridiska form.

Med grunderna för klassificeringen avses ett på behörigt sätt motiverat beslut angående orsakerna till klassificeringen. Det kan vara fråga om dels klassificering av en enskild placering, dels – vilket i praktiken ofta är fallet – klassificering av ett flertal placeringar.

I grunderna skall de placeringar nämnas som, enligt pensionsanstaltens styrelse, bör klassificeras med avvikelse från placeringarnas juridiska form. I grunderna skall vidare införas alla de orsaker och motiveringar som den avvikande klassificeringen baserar sig på. Grunderna skall beredas med utnyttjande av den sakkunskap som pensionsanstalten förfogar över när det gäller riskhantering i placeringsverksamheten. De motiveringar och orsaker som anges i grunderna skall vara så tydliga och tillräckliga, att t.ex. Försäkringsinspektionen på basis av dem kan be-

döma om klassificeringen är lagenlig.

Motiveringarna får inte vara så generella att de innebär att t.ex. alla eller nästan alla masskuldebrevslån klassificeras som penningmarknadsinstrument. Ju allmänare använd en placering är, desto mer sällan kan den till placeringen relaterade risken antas avvika från den risk som hänför sig till placeringens juridiska form.

Pensionsanstaltens styrelse svarar redan i enlighet med de allmänna associationsrättsliga bestämmelserna för att klassificeringen av placeringar och den solvensgräns som i fråga om pensionsanstalten härleds på basis av klassificeringen är korrekta. Den faktiska grunden för klassificeringen får inte tendentiöst syfta till att minimera solvenskravet gällande pensionsanstalten, utan den reella risken i fråga om placeringarna skall presenteras. Pensionsanstaltens styrelse skall således fästa särskild vikt vid motiveringarna, om styrelsen föreläggs klassificeringsändringar som i regel leder till en sänkning av solvenskravet.

Pensionsanstaltens styrelse skall, enligt förslaget, foga grunderna till pensionsanstaltens placeringsplan. Detta är naturligt, eftersom placeringsplanen innehåller bl.a. uppgifter om anordnandet av och målen för placeringsverksamheten. Dessutom skall placeringsplanen hållas uppdaterad, vilket avses gälla också grunderna för klassificeringen.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall pensionsanstaltens styrelse följa tillämpningen av de grunder som avses i 1 mom. samt årligen godkänna en utredning om tillämpningens totala konsekvenser för pensionsanstaltens solvensgräns. Utredningen skall tillställas Försäkringsinspektionen.

Pensionsanstaltens styrelse skall minst en gång per år utreda de totala konsekvenser som användningen av de under årets lopp godkända grunderna har haft. Styrelsen samlar då in uppgifterna om de placeringar som i enlighet med de av styrelsen godkända grunderna under årets lopp har klassificerats med avvikelser från placeringarnas juridiska form. Samtidigt skall styrelsen godkänna en utredning om de konsekvenser som tillämpningen har för solvensgränsen i jämförelse med den situationen att alla placeringar hade klassificerats enligt den juridiska formen.

Uppgifterna om andelen placeringar som klassificerats med avvikelser från den juridiska formen och om konsekvenserna av klassificeringen har, med tanke på riskhanteringen, betydelse inte bara för pensionsanstalten, utan också för Försäkringsinspektionen.

6 §

Placeringsgrupper

I den föreslagna paragrafen föreskrivs om de placeringsgrupper som hänför sig till beräkningen av solvensgränsen och täckningen av ansvarsskulden. I paragrafen föreslås fem huvudgrupper, av vilka grupperna I–IV är helheter bestående av placeringar av viss typ. Till den föreslagna grupp V hör särskilda andra placeringar. Enligt förslaget är huvudgrupperna indelade i undergrupper.

Ett allmänt drag för placeringsgrupperna är placeringarnas indelning i dels placeringar gjorda i EES- och OECD-stater, dels placeringar gjorda i andra stater. Lagstiftningen om placerande och placeringsmarknaden är relativt utvecklad i EES- och OECD-staterna, och dessa staters politiska och ekonomiska ställning är jämförelsevis stabil. Indelningen av områdena i EES- och OECD-stater samt i övriga stater är likaså åskådlig. Å andra sidan är den föreslagna indelningen tämligen allmän. En mer exakt indelning av områden och stater vore dock problematisk i lagstiftningen med tanke på dels framtagandet av klassificeringsgrunder, dels upprätthållandet av en uppdaterad klassificering.

Ett annat allmänt drag i fråga om placeringsgrupperna är elimineringen av valutarisken i placeringsgrupperna I och II. När det gäller placeringar inom grupperna I–II har valutarisken ansetts så anmärkningsvärd att man, med tanke på gruppernas enhetlighet, i dem inkluderat endast sådana placeringar som är angivna i euro eller som i förhållande till euron är skyddade mot valutakursförändringar. Motsvarande placeringar som är förknippade med valutarisk föreslås ingå i placeringsgrupp V. I placeringsgrupperna III och IV har valutarisken inte ansetts vara lika relevant, och den har därför beaktats vid fastställandet av placeringarnas förväntade avkastning samt spridning och korrelation.

I placeringsgrupp I ingår, enligt förslaget, penningmarknadsinstrument, dvs. sådana skuldförbindelser och fordringar jämte ränta som förfaller inom ett år. Masskuldebrevslån som förfaller inom ett år föreslås dock höra till placeringsgrupp II. Placeringsgruppen för penningmarknadsinstrument föreslås vara en helhet jämställd med risken i fråga om en kortfristig räntepacering. Placeringsgruppen föreslås vara indelad i undergrupper enligt motparten gällande placeringen.

Det föreslås att i placeringsgruppens första undergrupp skall ingå skuldförbindelser i vilka gäldenären eller borgensmannen är en EES- eller OECD-stat eller en internationell organisation med åtminstone en sådan stat som medlem. Gäldenären eller borgensmannen kan också vara ett sådant offentligt samfund i en EES- eller OECD-stat som har rätt att uppbära skatt.

I den första undergruppen föreslås ingå fordringar i fråga om den ansvarsfördelning som avses i 183 § i lagen om pension för arbetstagare och i 10 § i lagen om pension för företagare och sådana fordringar hos staten som avses i 4 § i lagen om sjömanspensioner och i 13 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. I samma undergrupp avses vidare ingå fordringar för försäkringspremier.

I den första undergruppen föreslås också ingå pensionsstiftelsers återlån jämte ränta, förutsatt att till lånen anslutits betryggande säkerhet. Det är här fråga om sådana fordringar hos arbetsgivaren som avses i 5 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser. T.ex. sådan säkerhet som ställs av ett försäkringsbolag eller kreditinstitut som står under offentlig tillsyn kan betraktas som betryggande säkerhet.

I den första undergruppen avses ingå placeringar som har den lägsta risken, vilket innebär att t.ex. kontanta medel som innehas av pensionsanstalten jämföras med dessa placeringar.

I den andra undergruppen föreslås ingå skuldförbindelser i vilka gäldenären eller borgensmannen är ett sådant försäkringsbolag eller kreditinstitut under offentlig tillsyn som erhållit koncession i en EES- eller OECD-stat.

I den tredje undergruppen föreslås ingå skuldförbindelser om offentlig handel be-

drivs i en EES- eller OECD-stat med skuldförbindelserna i fråga eller med aktier i det aktiebolag som är gäldenär. Till den offentliga handeln hänförs sig i praktiken myndighetstillsyn samt offentlighet när det gäller prisbildning och annan information om placeringar.

I den fjärde undergruppen föreslås ingå övriga i euro angivna fordringar som förfaller inom ett år. Till denna grupp avses höra t.ex. skuldebrev som inte ingår i undergrupperna 1—3. I gruppen avses ingå olika typer av fordringar, såsom fordringar hos fondbörser och clearingorganisationer.

I placeringsgrupp II ingår, enligt lagförslaget, masskuldebrevslån jämte ränta på dem, oberoende av deras återbetalningstid. För tydlighetens skull avses alla masskuldebrevslån ingå i samma placeringsgrupp.

I placeringsgrupp II föreslås också sådana skuldförbindelser jämte ränta ingå vilkas återbetalningstid överstiger ett år. Tidpunkten då en placering gjorts avses vara avgörande, dvs. att skuldförbindelser inte överförs till placeringsgrupp I, trots att deras återbetalningstid till följd av att tiden förflutit förändras så att den understiger ett år.

Till denna placeringsgrupp hör i regel placeringar av typen masskuldebrevslån bundna till indexrelaterad avkastning och fonder med absolut avkastning, ifall kapitalgaranti är anknutna till dem. Till följd av garantin skulle placeringen inte ha drag som avviker markant från den normala ränterisken.

I den första undergruppen föreslås ingå av pensionsanstalten beviljade premielån samt placeringslån som beviljas av alla pensionsanstalter. Dessa lån utgör en separat undergrupp, eftersom risken i fråga om dem är relativt enhetlig och förutsägbar. Säkerheten för lånen kan å andra sidan bestå av olika typer av säkerheter och amorteringsprogram. Lån ingår i denna undergrupp endast ifall annat inte följer av säkerheterna för lånen eller av andra lånevillkor.

Pensionsstiftelsernas återlån föreslås inte höra till denna undergrupp, eftersom de på grund av sin olikartade risk avses ingå i den första undergruppen i placeringsgrupp I.

I den andra undergruppen föreslås ingå masskuldebrevslån och skuldförbindelser i vilka gäldenären eller borgensmannen är en

EES- eller OECD-stat eller ett offentligt samfund som uppfyller vissa villkor. Som offentliga samfund betraktas samma samfund som i den första undergruppen i placeringsgrupp I.

I den tredje undergruppen föreslås ingå masskuldebrevslån och skuldförbindelser i vilka gäldenären eller borgensmannen är en annan stat än en EES- eller OECD-stat eller ett i en sådan stat beläget offentligt samfund som uppfyller vissa villkor. Gäldenären eller borgensmannen kan också vara en internationell organisation av vars medlemmar ingen är en EES- eller OECD-stat.

I den fjärde undergruppen föreslås ingå masskuldebrevslån och skuldförbindelser om gäldenären eller borgensmannen är ett försäkringsbolag eller kreditinstitut under offentlig tillsyn som erhållit koncession i en EES- eller OECD-stat eller om offentlig handel bedrivs i en EES- eller OECD-stat med skuldförbindelserna i fråga eller med aktier i det aktiebolag som är gäldenär. I många fall torde det vara fråga om sådana masskuldebrevslån med vilka offentlig handel bedrivs inom en EES- eller OECD-stats område och vilkas emittenter i enlighet med etablerade ratinginstituts uppskattningar är investeringsdugliga i fråga om sin kreditrisk.

I den femte undergruppen ingår, enligt förslaget, de masskuldebrevslån angivna i euro som inte hör till undergrupperna 1-4. I den femte undergruppen föreslås också de skuldförbindelser ingå som inte hör till undergrupperna 1-4 och vilkas återbetalningstid överstiger ett år.

I flertalet fall torde det här bli fråga om t.ex. sådana av aktiebolag emitterade masskuldebrevslån som är skyddade i fråga om sin valutarisk och med vilka offentlig handel inte bedrivs i EES- eller OECD-staterna. Till denna undergrupp hör i regel också masskuldebrevslån som har en spekulativ eller oklassificerad kreditrisk och masskuldebrevslån som aktiebolag i s.k. utvecklingsregioner emitterar samt masskuldebrevslån med en kreditrisk som klart överstiger den normala nivån.

I placeringsgrupp III i den föreslagna paragrafen ingår fastigheter.

Bostadsfastigheter som är belägna i en EES- eller OECD-stat föreslås ingå i den första undergruppen. Till bostadsfastigheterna

räknas i Finland t.ex. de fritt finansierade bostäderna samt bostäder som belånats med stöd av lagen om bostadsproduktion (247/1966), lagen om grundförbättring av bostäder (34/1979) och aravalagen (1189/1993).

Till den andra undergruppen föreslås affärs-, kontors-, hotell- och industrifastigheter som är belägna i en EES- eller OECD-stat höra. I allmänhet är det här fråga om fastigheter som används för bedrivande av affärsverksamhet.

Till den tredje undergruppen föreslås andra fastigheter som är belägna i en EES- eller OECD-stat höra. Till dessa fastigheter räknas bl.a. markområden, skogar och tomter.

Till den fjärde undergruppen föreslås alla andra fastigheter som inte är belägna i en EES- eller OECD-stat höra.

Till placeringsgrupp IV i den föreslagna paragrafen hänförs aktieplaceringar.

I den första undergruppen ingår, enligt förslaget, sådana aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser med vilka offentlig handel bedrivs i en EES- eller OECD-stat. Sammanslutningens hemort har inte betydelse i detta sammanhang. En förbindelse kan anses motsvara en aktie och andel i synnerhet när den till sin karaktär motsvarar en liknande egenkapitalplacering.

Det föreslås att i den andra undergruppen ingår sådana aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser i fråga om vilka sammanslutningens hemort är belägen i en EES- eller OECD-stat. Dessa placeringar skulle inte vara föremål för offentlig handel i en EES- eller OECD-stat.

I den tredje föreslagna undergruppen ingår andra aktier, andelar och motsvarande förbindelser än de som anges i första och andra undergruppen. I undergruppen ingår sådana aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser med vilka offentlig handel inte bedrivs i en EES- eller OECD-stat och i fråga om vilka sammanslutningens hemort inte är belägen i en EES- eller OECD-stat.

Placeringsgrupp V i den föreslagna paragrafen gäller särskilda placeringar. Till placeringsgruppen avses alla de placeringar höra som inte hänförs till placeringsgrupperna I-IV.

Till den första undergruppen hör de mass-

skuldebrevslån och skuldförbindelser jämte ränta på dem som förfaller inom ett år och som inte är angivna i euro. Till samma undergrupp hör också valutaplaceringar jämte ränta som förfaller inom ett år.

Till den andra undergruppen hör, enligt förslaget, samma placeringar som till den första undergruppen, med den skillnaden att placeringarnas förfallotid överstiger ett år i den andra undergruppen. När förfallotiden bedöms avses tidpunkten då en placering gjorts vara avgörande, dvs. att en placering inte överförs till den första undergruppen, trots att förfallotiden till följd av att tiden förflutit förändras så att den understiger ett år.

Den första och andra undergruppen bildar sålunda en helhet, genom att de placeringar som hänförs till dessa grupper skulle klassificeras enligt placeringsgrupperna I eller II om placeringarna varit angivna i euro.

Enligt förslaget hör metaller, energi och andra råvaror och nyttigheter till den tredje undergruppen. Bl.a. placeringar i guld, stål och råvaror för livsmedel räknas som placeringar i råvaror.

Till samma undergrupp hör också inteckningar, rättigheter till obebyggda markområden och vattenkraft som utnyttjas av ett vattenkraftverk samt andra särskilda rättigheter. Till undergruppen avses höra exempelvis sådana infrastrukturplaceringar som i fråga om sin risk inte hör till andra placeringsgrupper. I dessa placeringar kan ingå bl.a. placeringar i vattenkraft och placeringar som med skuldebrev görs i vägprojekt.

Till den fjärde undergruppen avses alla andra placeringar höra än de som avses ovan i denna paragraf, dvs. placeringarna i placeringsgrupperna I-IV och placeringarna i undergrupperna 1-3 i placeringsgrupp V. Av de placeringar som hör till den fjärde undergruppen dominerar antagligen de derivatavtal, vilkas underliggande egendom inte kan klassificeras enligt någon annan undergrupp som avses i paragrafen.

7 §

Derivatavtal

I den föreslagna paragrafen föreskrivs om hanteringen av derivatavtal när pensionsan-

stalterna klassificerar sina placeringar i enlighet med 6 §. Förfarandet varierar, beroende på om det är fråga om ett derivatavtal som minskar placeringsrisken, dvs. ett skyddande derivatavtal, eller en annan typ av derivatavtal. På grundval av paragrafen bestäms också hur pensionsanstalterna över huvud taget kan använda derivatavtal i sin placeringsverksamhet.

Derivatavtal definieras inte i den föreslagna lagen, eftersom uttrycket derivatavtal har ett relativt etablerat innehåll i placeringsverksamheten och en exakt definition därför skulle kunna orsaka onödiga tolkningssvårigheter när placeringsverksamheten utvecklas. I anslutning till andra sammanhang – t.ex. i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) och i IAS 39-standarden för redovisning av finansiella instrument – ingår definitioner på vissa typer av derivatavtal, men av den ovan nämnda orsaken binds en definition på derivatavtal inte heller till dessa.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall ett derivatavtal som minskar placeringsrisken tillsammans med föremålet eller föremålen för det skyddande avtalet klassificeras enligt den grupp i 6 § som bäst motsvarar den totala riskexponeringen i fråga om helheten.

Föremål för ett skyddande avtal kan vara en viss enskild placering. Föremålen för ett skyddande derivatavtal kan också vara flera, och i dessa fall blir det fråga om en helhet bestående av flera placeringar än en.

Pensionsanstalten skall kunna ange vilken enskild placering eller, om föremålen för det skyddande avtalet är flera, vilken helhet bestående av flera placeringar det skyddande avtalet gäller. Användning av derivatavtal som minskar placeringsrisken avses inte vid bestämmandet av solvensgränsen vara bundet till t.ex. den säkringsredovisning som avses i IAS 39-standarden för redovisning av finansiella instrument.

Ett derivatavtal som minskar placeringsrisken skall bedömas tillsammans med föremålet eller föremålen för avtalet. För bedömning av den totala riskexponeringen skall pensionsanstalten vara på det klara med risken i fråga om föremålet eller föremålen för derivatavtalet samt veta hur derivatavtalet

påverkar risken. Såväl derivatavtalet som föremålet eller föremålen för det skall, enligt förslaget, klassificeras enligt den undergrupp i 6 § som bäst motsvarar den totala riskexponeringen i fråga om dem.

Derivatavtal som minskar valutarisken kan alternativt klassificeras i grupp I i 6 § med användning av avtalens positiva verkliga värde.

Ett derivatavtal och föremålen för det klassificeras härvid inte tillsammans. Derivatavtalen klassificeras i grupp I i 6 § med användning av avtalens, inte föremålets för det skyddande avtalens, positiva verkliga värde.

Enligt förslaget finns det således två alternativa sätt att klassificera ett derivatavtal som minskar valutarisken, eftersom också ett sådant derivatavtal kan klassificeras tillsammans med föremålet eller föremålen för det skyddande avtalet. Båda alternativen har ansetts nödvändiga, eftersom pensionsanstalterna vid minskandet av valutarisken också följer ett förfarande enligt vilket den till placeringarna anknutna valutarisken granskas som en helhet och inte enligt vissa specificerade placeringar.

Det föreslagna 2 mom. gäller andra derivatavtal än sådana som minskar placeringsrisken. Ett sådant derivatavtal skall, enligt förslaget, klassificeras enligt den grupp i 6 § som bäst motsvarar avtalsrisken, med användning av det verkliga värdet för den underliggande egendomen.

Klassificeringen av derivatavtal avses därmed grunda sig på den underliggande egendom på basis av vilken risken i fråga om derivatavtalet bestäms. Underliggande egendom för ett derivatavtal kan utgöras av t.ex. en aktie som skulle klassificeras enligt en undergrupp i grupp IV i 6 §, om pensionsanstalten skulle placera direkt i en aktie. Ett derivatavtal avses bli klassificerat i samma undergrupp om risken beträffande det motsvarar risken gällande aktien i fråga.

Pensionsanstalternas risktagningsförmåga och arten av deras placeringsverksamhet varierar. För undvikande av alltför stor och ohanterlig risktagning föreslås att användningen av andra derivatavtal än sådana som minskar placeringsrisken skall vara begränsad. Alltför stor risktagning skulle kunna leda till att pensionsanstaltens solvens även-

tyras, vilket i sin tur – via pensionsanstalternas gemensamma ansvar – skulle kunna ha konsekvenser för hela pensionssystemet.

För det första får det sammanräknade verkliga värdet av den underliggande egendomen för derivatavtalen inte överstiga det sammanräknade verkliga värdet av de placeringar som har klassificerats i grupp I i 6 §, dvs. i gruppen penningmarknadsinstrument, och de placeringar som har klassificerats i grupp II punkt 2 i 6 §, dvs. i gruppen masskuldebrevslån och skuldförbindelser med anknytning till en EES- eller OECD-stat. Om t.ex. det sammanräknade verkliga värdet av placeringar som pensionsanstalten har klassificerat i grupp I i 6 § och i grupp II punkt 2 i 6 § uppgår till 10 enheter, kan, enligt förslaget, det sammanräknade verkliga värdet av den underliggande egendomen för pensionsanstaltens derivatavtal uppgå till högst 10 enheter. Det är således fråga om den underliggande egendomens, inte derivatavtalens, sammanräknade verkliga värde.

För det andra får den sammanräknade kalkylerade maximala förlusten av derivatavtalen inte överstiga det sammanräknade verkliga värdet av de placeringar som har klassificerats i grupp I i 6 § och i grupp II punkt 2 i 6 §.

Vid beräkning av solvensgränsen skall de verkliga värdena av den underliggande egendomen för andra derivatavtal än sådana som minskar placeringsrisken dras av från det sammanräknade verkliga värdet av de placeringar som har klassificerats i grupp I i 6 § och i grupp II punkt 2 i 6 §.

Det är nödvändigt att detta avdrag görs, eftersom det sammanräknade verkliga värdet av pensionsanstalternas placeringar i annat fall vid beräkningen av solvensgränsen skulle vara större än om pensionsanstalten skulle placera direkt i den underliggande egendomen för derivatavtalet och inte i själva derivatavtalet. Detta vore följden av att derivatavtalet skulle klassificeras med användning av den underliggande egendomens verkliga värde och inte utifrån derivatavtalets verkliga värde, trots att det verkliga värdet för själva derivatavtalet i allmänhet är lägre än det verkliga värdet för den underliggande egendomen.

Enligt förslaget dras de verkliga värdena

för den underliggande egendomen av vid beräkning av solvensgränsen, dvs. att avdraget inte beaktas vid tillämpning av momentets andra mening, i vilken begränsningar föreskrivs när det gäller användningen av derivatavtal.

8 §

Grunder för derivatavtal

I den föreslagna paragrafen bestäms om pensionsanstaltens styrelses skyldigheter när det gäller användningen av derivatavtal. Det är nödvändigt att möjligheterna till risktagning via derivatavtal regleras genom att man betonar pensionsanstaltens styrelses ansvar och tryggar Försäkringsinspektionens tillgång till information och möjlighet att utöva tillsyn.

Enligt det föreslagna 1 mom. skall pensionsanstaltens styrelse besluta om grunderna för användning av derivatavtal. Med dessa grunder avses ett på behörigt sätt motiverat beslut om användning av derivatavtal. Enligt förslaget skall pensionsanstaltens styrelse inom ramen för bestämmelserna i 7 § besluta på vilket sätt pensionsanstalten använder derivatavtal i sin placeringsverksamhet och hur användningen av derivatavtal kan behöva begränsas.

Av grunderna skall framgå åtminstone de fullmakter i euro som gäller derivatavtal samt den tillåtna maximala förlusten och dess betydelse för pensionsanstaltens solvens. Pensionsanstaltens styrelse skall dels besluta vem som har befogenhet att använda derivatavtal, dels avgöra hur stora fullmakterna är. Fullmakterna skall vara klara och entydiga. Fullmakterna skall anges i euro dels av tydlighetsskäl, dels för att pensionsanstaltens ansvar anges i euro.

Beslutsfattandet i fråga om fullmakter får för pensionsstiftelsernas och pensionskassornas del inte leda till att pensionsanstaltens styrelse ger olämpliga fullmakter till utomstående aktörer som erbjuder placerings tjänster. Oberoende av om fullmakter eventuellt ges till aktörer utanför pensionsanstalten, är pensionsanstaltens styrelse alltid i sista hand ansvarig för användningen av derivatavtal. I fråga om arbetspensionsförsäkringsbolagen,

lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömanspensionskassan är det inte tillåtet att överföra beslutanderätten gällande placeringsverksamheten till aktörer utanför pensionsanstalten.

Pensionsanstaltens styrelse skall i grunderna dels besluta hur stor den förlust som hänförs till användningen av andra derivatavtal än de som minskar placeringsrisken maximalt får vara, dels ange vilken betydelse en sådan förlust har för pensionsanstaltens solvens. Styrelsen skall således överväga konsekvenserna av sina beslut i det fallet att den risk som användningen av derivatavtal medför realiserar i sin helhet. Detta skulle vara till nytta också för Försäkringsinspektionen när den skall bedöma vilken betydelse pensionsanstaltens beslut har för pensionsanstaltens verksamhet. I praktiken avses ett beslut om den maximala förlusten stå i relation till den avkastning som pensionsanstalten förväntar sig till följd av användningen av derivatavtal.

Pensionsanstaltens styrelse skall, enligt förslaget, foga grunderna till pensionsanstaltens placeringsplan. Placeringsplanen skall hållas uppdaterad, vilket innebär att också grunderna för användning av derivatavtal skall uppdateras vid behov.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall pensionsanstaltens styrelse följa den risk som tillämpningen av de grunder som avses i 1 mom. innebär för pensionsanstalten samt årligen godkänna en utredning om tillämpningens totala konsekvenser för pensionsanstaltens solvensgräns. Utredningen skall tillställas Försäkringsinspektionen.

Pensionsanstaltens styrelse avses med hjälp av rapportering i anslutning till hanteringen av placeringsrisker och genom annan ändamålsenlig uppföljning ha möjlighet att säkerställa att grunderna för användning av derivatavtal har tillämpats på det sätt styrelsen beslutat. Med hjälp av uppföljningen skall det gå att utan dröjsmål upptäcka konsekvenserna av att placeringsmarknaden utvecklats ogynnsamt och att identifiera eventuella fall av missbruk. Genom uppföljningen främjas också grundernas framtida uppdatering och uppgörande.

Vid uppföljningen blir det fråga om att utreda vilka konsekvenser tillämpandet av

grunderna har haft. Styrelsen skall granska åtminstone vilka resultat som uppnåtts genom användningen av derivatavtal samt kontrollera betalda premier och uppkomna förluster. Vidare skall styrelsen, genom att jämföra dessa faktorer sinsemellan, utreda hur effektivt derivatavtal har använts.

I den föreslagna paragrafen talas om tillämpningens totala konsekvenser för pensionsanstaltens solvensgräns. Med detta avses dels de konsekvenser som i effektivitetshänseende uppnåtts genom användningen av derivatavtal, dels de konsekvenser som beror på eventuella förluster till följd av användningen av derivatavtal.

9 §

Indirekta placeringar

Andelar i fondföretag och fastighetsfonder samt andra indirekta placeringar skall, enligt förslaget, klassificeras enligt den grupp i 6 § som bäst motsvarar risken i en direkt placering, varvid dock skall beaktas eventuell skuld som den placerande sammanslutningen har samt andra omständigheter som påverkar risken i placeringen.

Med indirekt placering avses en placering där pensionsanstalten inte placerar direkt i ett faktiskt placeringsobjekt, utan i t.ex. aktier eller andelar i en sammanslutning som förfogar över placeringsobjektet. Centrala former av indirekta placeringar är bl.a. de indirekta fastighetsplaceringarna och de placeringsfonder som på basis av sina placeringsobjekt kan indelas i t.ex. aktie-, bland- och räntefonder.

Med direkt placering avses en placering där pensionsanstalten placerar direkt i ett faktiskt placeringsobjekt, t.ex. i aktier eller fastigheter.

Vid klassificeringen av indirekta placeringar utgår man ifrån klassificeringen för motsvarande direkta placering. En indirekt placering jämförs med risken enligt det faktiska objektet, dvs. att t.ex. en indirekt fastighetsplacering klassificeras enligt samma grupp i 6 § som skulle gälla i fråga om motsvarande direkta fastighetsplacering.

Pensionsanstalten avses dock i klassificeringen beakta också en eventuell skuld som

den placerande sammanslutningen har samt andra omständigheter som påverkar risken i placeringen. Med uttrycket placerande sammanslutning avses den sammanslutning i vilken pensionsanstalten har gjort sin placering, dvs. exempelvis en placeringsfond. De här omständigheterna kan leda till att placeringen klassificeras på ett sätt som avviker från klassificeringen i fråga om motsvarande direkta placering.

Den faktiska arten av placeringen och risken i fråga om den kan bedömas t.ex. i enlighet med placeringsfondens realiserade placeringsfördelning. Beträffande risken finns det möjlighet att presentera belägg som grundar sig på historisk information. Detta förfarande är dock inte möjligt när det gäller nyetablerade placeringsfonder. Risken kan i dessa fall bedömas utifrån den placeringsfördelning som anges i placeringsfondens stadgar. Det bör dock beaktas att stadgarna kan tillåta omfattande placeringsalternativ.

Den föreslagna paragrafen avspeglar det centrala målet i föreliggande proposition, enligt vilket man vid klassificeringen av placeringar skall beakta de faktiska riskerna i fråga om placeringarna, oberoende av om pensionsanstalten har gjort placeringen direkt eller indirekt. Samma målsättning framgår också när det gäller täckningen av ansvarsskulden, eftersom t.ex. de maximibelopp som avses i 15–18 § och som gäller riskkoncentrationer, inte i fråga om indirekta placeringar skall beräknas utifrån beloppet av de medel som placerats i t.ex. en placeringsfond, utan på basis av de placeringar som placeringsfonden har gjort. De risker som orsakas av användningen av en placeringsfond skall i och för sig beaktas vid tillämpningen av den allmänna bestämmelsen om spridning av placeringar.

10 §

Beräkning av solvensgränsen

I den föreslagna paragrafen bestäms om beräkning av solvensgränsen. Om beräkning av solvensgränsen har tidigare föreskrivits i förordning.

Avsikten är inte att ändra definitionen på solvensgränsen. Det verksamhetskapitalbe-

lopp som motsvarar solvensgränsen avses motsvara behovet av verksamhetskapital för ett år under ogynnsamma omständigheter, med beaktande av fördelningen av placeringarna mellan olika tillgångsslag.

Beräkningen av solvensgränsen avses fortfarande basera sig på en beräkningsformel. I denna formel föreslås inga större ändringar. Med avvikelse från nuvarande praxis beaktas, enligt förslaget, i formeln dock den till aktieavkastningen bundna andelen i ansvarsskulden som avses i den placeringsutredning som arbetsmarknadens centralorganisationers pensionsförhandlingsgrupp lade fram.

Värdena på de parametrar som i fråga om placeringsgrupperna används vid beräkning av solvensgränsen avses bli ändrade på det sätt som presenteras nedan. Det föreslås att klassificeringen av placeringar ändras så att den blir mer summarisk. Avsikten är att i klassificeringen understryka betydelsen av väl diversifierade placeringar. Då resulterar värdena på de parametrar som angetts på placeringsgruppsnivå till ett tillräckligt värde när det gäller solvensgränsen.

I det föreslagna 1 mom. bestäms om den formel med vilken pensionsanstaltens solvensgräns beräknas. Solvensgränsens värde i euro beräknas genom att pensionsanstaltens nedan definierade ansvarsskuld multipliceras med det värde som fås genom formeln.

Värdet av den koefficient p som fås genom formeln föreslås dock vara minst 0,05. Minimivärdet utgör värdet i fråga om en sådan placeringsfördelnings solvensgräns beräknad enligt den nuvarande formeln, genom vilken man kan få en avkastning som motsvarar minst väntevärdet i fråga om beräkningsrörelsen. Förslaget om angivande av ett minimivärde grundar sig på den placeringsutredning som arbetsmarknadens centralorganisationers pensionsförhandlingsgrupp lade fram i januari 2006.

Enligt det föreslagna 2 mom. avdras vid beräkning av solvensgränsen, i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolag, från ansvarsskulden det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret och i fråga om pensionsstiftelser och pensionskassor tilläggsförsäkringsansvaret. Dessutom avdras de poster som enligt 10 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Det föreslagna be-

räkningsförfarandet gällande ansvarsskulden påverkar inte den nuvarande regleringen.

I det föreslagna 3 mom. bestäms om värdena av de parametrar som ingår i formeln. Den första tabellen avses innehålla dels avkastningsförväntningarna (m) för de placeringar som klassificerats enligt undergrupperna i placeringsgrupperna I—V i 6 §, dels de uppskattade variationerna dvs. spridningarna (s) i anslutning till avkastningsförväntningarna. I den andra tabellen i momentet anges de värden (rij) som tillämpas i fråga om korrelationsparametern.

En tillämpning av de i tabellen givna värdena i formeln för beräkning av solvensgränsen skulle förutsätta att placeringarna i undergrupperna sammanförs på placeringsgruppsnivå, eftersom formelns parameter i skulle gälla avkastningsförväntningar och spridningar beräknade enligt placeringsgruppsnivå. Avkastningsförväntningen och spridningen för placeringsgrupp i erhålls, enligt förslaget, på basis av avkastningsförväntningarna och spridningarna för de däri ingående undergrupperna som ett medelvärde vägt med andelarna av de placeringar som klassificerats i undergrupper.

Parametern β_i avser, enligt förslaget, andelen för placeringsgruppen i av de tillgångar som klassificerats enligt 6 § och parametern rij avser den inbördes korrelationen mellan placeringsgrupp i och placeringsgrupp j .

I formeln används som andel för placeringsgrupp IV dock ett belopp från vilket avdragits 0,1. Användningen av avdragsfaktorn grundar sig på att avkastningen av aktieplaceringar och variationerna däri påverkar kravet i fråga om verksamhetskapitalet endast delvis. Eftersom en 10 procents andel av pensionsanstaltens genomsnittliga avkastning för noterade aktier i framtiden avses bli styrd till det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, är det inte nödvändigt att för motsvarande andel av aktieplaceringarna reservera verksamhetskapital med tanke på en buffert för avkastningsvariationerna. Ändringen kan antas leda till en sänkning av solvensgränsen.

Värdena i tabellerna avses grunda sig på olika källor. Vid definieringen av värdena har i tillämpliga delar beaktats den nuvarande solvensklassificeringen och de därtill anslut-

na värdena. Som källa har också använts den framställning om avkastningsförväntningar, spridning och inbördes korrelationer som i fråga om placeringar ingår i en 27.1.2003 daterad utredningen av en inofficiell arbetsgrupp som behandlat dessa frågor under ledning av Försäkringsinspektionen. Den centrala källan vid beredningen av föreliggande proposition var pensionsanstaltarnas sakkunnigas åsikter baserade på pensionsanstaltarnas eget perspektiv när det gäller placeringsfördelningar och placeringar. Utifrån de tillgängliga uppgifterna har man försökt skapa en logisk helhet av de värden som ingår i tabellerna, samtidigt som förhållandet mellan placeringarnas avkastning och risk har beaktats. Tagandet av en tilläggsrisk måste basera sig på en ökad avkastningsförväntning.

Till följd av den ändring som föreslås i solvensklassificeringen i 6 § kommer en och samma undergrupp i en placeringsgrupp att innefatta placeringar som enligt den nuvarande klassificeringen ingår i olika grupper. Detta innebär att enskilda placeringar som, enligt förslaget, klassificeras i samma undergrupp kan ha sinsemellan avvikande avkastningsförväntningar och spridningar enligt den nuvarande klassificeringen. Enligt pensionsanstaltarnas placeringsexperters uppfattning är, vid diversifiering av placeringar tillhörande samma placeringsgrupp, risken gällande den helhet som placeringarna utgör mindre än den sammanräknade risken när det gäller de enskilda placeringarna. De föreslagna avkastningsförväntningarna och spridningarna motsvarar därmed värdena av den helhet som de diversifierade placeringarna utgör. I fråga om enskilda placeringar kan motsvarande värde inte nödvändigtvis härledas ur marknaden.

Den framställning som presenterades av arbetsgruppen som leddes av Försäkringsinspektionen och som bestod av framför allt sakkunniga i fråga om placeringsverksamhet grundade sig på avkastningsförväntningar och spridningar härledda ur både placeringsmarknaden och placeringsportföljerna hos de försäkrings- och pensionsanstalter som var företrädare i arbetsgruppen. I fråga om värdena av de långsiktiga parametrar som arbetsgruppen presenterade framkom vid beredningen av föreliggande proposition inte

att avsevärda permanenta förändringar skulle ha ägt rum på placeringsmarknaden. Arbetsgruppen föreslog värdet 3,5 % som avkastningsförväntning för penningmarknadsinstrumenten, vilket grundade sig på antagandena att bruttonationalprodukten stiger med 2,0 % och att inflationen är 1,5 %. Avkastningsförväntningen för statens masskuldebrevslån erhöles på basis härav genom att risktillägget uppskattades till 1,5 %, och som risktillägg gällande företagsrisken uppskattades, jämfört med föregående, 1,5 %. Avkastningsförväntningen för noterade aktieplaceringar uppskattades på grundval av avkastningsförväntningen för statens masskuldebrevslån genom att som risktillägg ange 3,0 %. Avkastningsförväntningen för onoterade aktier erhöles på basis av föregående genom att risktillägget uppskattades till 3,0 %. Värdena av parametrarna för fastighetsplaceringar uppskattades på basis av de åsikter som de sakkunniga i arbetsgruppen företrädde och med ledning av försäkringsbolagens fastighetsplaceringar.

Vid beredningen av parametrarnas värden utnyttjades vissa centrala källor, bl.a. förfrågningar riktade till pensionsanstalterna angående dessas placeringar samt diskussioner med pensionsanstaltarnas experter i fråga om placeringsverksamhet. Responsen från de olika pensionsanstalterna varierade i hög grad. I den respons som gavs fanns en rätt tydlig gemensam nämnare: många betonade vikten av att diversifiera placeringarna, efter som detta är ägnat att minska riskerna. I responsen framkom skillnader när det gällde den av pensionsanstalterna valda placeringspolitiken, uppfattningarna om utvecklingen av placeringsmarknaden, beredskapen att använda metoder som utgör skydd mot placeringsrisker och beredskapen att lämna motiverade utredningar.

Vid beredningen av parametrarnas värden valde man som utgångspunkt att värden ges endast i fråga om placeringsgruppernas korrelationsparametrar. Variationen i fråga om värdet för placeringarna i placeringsgrupperna II–IV baserar sig i första hand på förändringarna i ränte-, fastighets- eller aktiemarknaden. Placeringar som klassificeras i placeringsgrupp V har därmed inte direkt samband med förändringar som sker på placerings-

marknaden. Pensionsanstaltarnas förslag till värden på parametrarna skiljde sig mycket från varandra, dels beroende på olika uppfattningar och dels till följd av längden på den tidsperiod som motsvarade de föreslagna värdena. Kravet på att tillämpa enhetliga bestämmelser på pensionsanstalter som är sammellan olika ställde likaså gränser för valet av värden. Slutresultatet av utredningen var att den inte pekade på någon anmärkningsvärd skillnad i förhållande till det ovan nämnda förslaget som arbetsgruppen under ledning av Försäkringsinspektionen hade presenterat.

Vid fastställandet av värdena för de parametrar som beskriver avkastningsförväntningen och spridningen granskades också den helhet som parametrarna utgör. Parametrarnas värden bör vara sådana att en ökad risktagning höjer avkastningsförväntningen.

Avkastningsförväntningen och spridningen föreslås vara densamma för placeringar som avses i punkt 3 och punkt 4 i grupp II i 6 §. Med utgångspunkt i parametrarnas värden vore det motiverat att de nämnda punkterna 3 och 4 skulle utgöra en grupp. Placeringarna avses dock hållas åtskilda, eftersom de till sin art avviker klart från varandra. Detta skulle vara åskådligt också med tanke på tillsynen.

Utgående från det ovan anförda avses de värden som föreslagits för parametrarna grunda sig på antagandet om att placeringarna är diversifierade i undergrupperna. Ensidiga placeringsfördelningar avses sålunda i första hand bli bedömda utifrån den bestämmelse om spridningen av placeringar som ingår i 3 §. Ensidighet i fråga om placeringarna kan leda till att värdet av solvensgränsen blir alltför lågt i förhållande till risken i placeringarna, ifall man inte vid klassificeringen samtidigt tillämpar både den allmänna principen om diversifiering och de bestämmelser som begränsar riskkoncentrationer.

I det föreslagna 4 mom. bestäms om fastställandet av storheten t som ingår i formeln. Enligt förslaget anger storheten t det avkastningsbehov som ställts för placeringarna vid beräkning av solvensgränsen och som avses basera sig på det sammanlagda beloppet av den med stöd av 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (ArPL) fastställda avsättningskoefficienten och den diskonte-

ringsränta som tillämpas vid beräkning av ansvarsskulden dagen efter att beräkningen av solvensgränsen har gjorts. Det är skäl att fastställa avsättningskoefficienten för tidpunkten dagen efter beräkningen av solvensgränsen, eftersom avsättningskoefficientens belopp kan ändra halvårsvis på ett sådant sätt att det nya beloppet träder i kraft 1.1 eller 1.7 och tidpunkten för beräkningen av solvensgränsen i bokslutet eller mellanbokslutet är föregående dag.

Vid beräkning av värdet av solvensgränsen beaktas, enligt förslaget, som placeringarnas avkastningsbehov endast den andel av placeringarnas avkastning som grundar sig på pensionsanstaltarnas genomsnittliga solvens. I formeln för storheten t , vars fastställelse föreslås grunda sig på regleringen av det i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare (ArPL) avsedda tilläggsförsäkringsansvaret som är bundet till aktieavkastningen. Efter som kompletteringen av ålderspensionsansvaren enligt 171 § i lagen om pension för arbetstagare (ArPL) i framtiden avses grunda sig delvis på pensionsanstaltarnas genomsnittliga realiserade aktieavkastning, uppstår i fråga om den enskilda pensionsanstaltens aktieplaceringar en avvikelserisk i relation till de genomsnittliga aktieplaceringarna. I den föreslagna formeln beaktas avvikelserisken genom storheten S , som på basis av de tidigare åren fått det genomsnittliga värdet 4,5 %.

Koefficienten a , som ligger till grund för solvensgränsen och som grundar sig på risknivån, föreslås i formeln få värdet 1,96.

11 §

Parametrarnas värden i vissa fall

Bestämmelsen kompletterar den utgångspunkt för klassificeringen av placeringar som anges i 6 § och enligt vilken värdena för de i 10 § avsedda parametrarna grundar sig på placeringar som har diversifierats väl. Enligt den föreslagna paragrafen är värdena för parametrarna enligt grupp IV punkt 1 eller 2 i 6 § direkt tillämpliga, förutsatt att placeringarna enligt punkten i fråga har god spridning. Det kan dock på grund av olika orsaker före-

komma tillfälliga eller mer varaktiga avvikelser i fråga om spridningen av pensionsanstaltens placeringar. Avsikten med paragrafen är att säkerställa att pensionsanstaltens solvensgräns inte till följd av sådana avvikelser blir alltför låg med avseende på de värden som anges för parametrarna i 10 §.

Om en enskild placerings andel av placeringarna enligt punkten är 5 % eller mindre avses pensionsanstalten tillämpa, i oförändrad form, de värden som i fråga om parametrarna anges i 10 § i formeln för beräkning av solvensgränsen. Om t.ex. en enskild placerings andel i fråga om grupp IV punkt 2 i 6 § är 55 %, används som placeringens spridning talet $24 + (55 - 5) * 24 / 100 = 36$. Om en enskild placerings andel är 100 % blir spridningen 46,8.

3 kap. Täckning av ansvarsskulden

12 §

Allmän bestämmelse om täckning av ansvarsskulden

Enligt det föreslagna 1 mom. skall en pensionsanstalt täcka sin ansvarsskuld med sina placeringar.

Som täckning för ansvarsskulden avses pensionsanstaltens samtliga placeringar i princip duga. De tillgångar som duger som täckning avses inte längre finnas uppräknade i lagen, utan pensionsanstalterna skall i regel kunna använda sina tillgångar som täckning för ansvarsskulden, oberoende av vilken placeringsform det är fråga om.

Med placeringar avses i detta sammanhang all förmögenhet som en pensionsanstalt har. Till förmögenheten räknas också sådant ansvarsunderskott enligt lagen om pensionsstiftelser som har betryggande säkerhet.

För begränsning av riskerna ingår dock i 3 kap. i lagförslaget vissa kvantitativa begränsningar gällande de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden. Enligt den föreslagna 23 § kan dessutom Försäkringsinspektionen i enskilda fall förbjuda en pensionsanstalt att hänföra en placering till täckningen av ansvarsskulden.

Enligt det föreslagna 2 mom. i 12 § beräknas beloppet av den ansvarsskuld som skall

täckas enligt vad som föreskrivs särskilt.

I detta lagförslag bestäms inte om beräkningen av den ansvarsskuld som skall täckas. Här bestäms inte heller upp till vilket belopp pensionsanstalten skall täcka sin ansvarsskuld och, vid täckandet av ansvarsskulden, andra med ansvarsskulden jämförbara poster. Till dessa delar föreslås inga ändringar i fråga om den nuvarande situationen, utan pensionsanstalterna avses fortfarande följa de bestämmelser som gäller för de olika pensionsanstalterna och som ingår i bl.a. 10 kap. i lagen om försäkringsbolag, 7 kap. i lagen om försäkringskassor och i 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser.

Med begreppet ansvarsskuld avses vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel den ansvarsskuld och de därmed jämförbara poster som en pensionsanstalt skall täcka.

13 §

Placeringar i andra stater än EES- och OECD-stater samt särskilda placeringar

Högst 20 % av ansvarsskulden kan, enligt förslaget, täckas med placeringar som klassificerats i grupp I punkt 4, i grupp II punkt 3 och 5, i grupp III punkt 4, i grupp IV punkt 3 och i grupp V i 6 §.

Genom den föreslagna bestämmelsen begränsas möjligheten att göra placeringar i andra stater än EES- och OECD-stater. Om placeringar skulle kunna göras fritt, oberoende av region, kunde detta sammantaget innebära att pensionssystemet skulle utsättas för en obehärskad höjning av risknivån. I praktiken är den riskhantering som hänför sig till placeringarna desto mer krävande, ju mer de till placeringarna relaterade ekonomiska, politiska och juridiska omständigheterna skiljer sig från de omständigheter man är van vid. För närvarande skall de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden enligt huvudregeln placeras i en EES-stat – direkt placerande utanför OECD-staterna är inte möjlig.

Begränsningen genomförs genom att man i lagförslaget hänvisar till de punkter i 6 §, i fråga om vilka placeringarna huvudsakligen består av placeringar i andra stater än EES-

och OECD-stater. Därmed kan de svårigheter undvikas som hänför sig till i synnerhet bestämmandet av hur indirekta placeringar skall lokaliseras, eftersom det inte är nödvändigt att i lagen definiera hemorten i fråga om olika placeringsslag. Däremot skulle begränsningen grunda sig på den i 6 § avsedda klassificeringen av placeringar utgående från de risker som är relaterade till dem.

En begränsning som grundar sig på klassificering enligt risken innebär att bestämmelsen skulle bli tillämplad också på placeringar som i fråga om sin juridiska form med fog kan anses vara lokaliserade i en EES- eller OECD-stat, om pensionsanstalten hade klassificerat dessa placeringar i de i paragrafen nämnda punkterna i 6 §. Detsamma skulle också gälla i motsatt avseende.

Genom den föreslagna bestämmelsen begränsas dels placeringar i andra stater än EES- och OECD-stater, dels också sådana särskilda placeringar som klassificerats i grupp V i 6 §. I synnerhet punkt 3 och 4 i grupp V i 6 § innehåller placeringar med jämförelsevis hög risk. I den föreslagna punkt 4 klassificeras dessutom placeringar som inte kan klassificeras i någon annan punkt i 6 §. I praktiken görs sådana placeringar ofta delvis för att man vill sprida placeringarna, delvis för att man försöker nå högre avkastning med dessa placeringar.

I synnerhet när det gäller att leta efter placeringsobjekt som avses i punkt 3 och 4 i grupp V i 6 § och att hantera placeringsriskerna framgångsrikt, förutsätts pensionsanstalterna ha en betydande sakkunskap. Pensionsanstalternas sakkunskap i anslutning till placeringsverksamheten varierar dels till följd av de skillnader som gäller lagstiftningen om arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor, dels också av praktiska skäl som hänger samman med den stora skillnaden i fråga om pensionsanstalternas storlek. Om de ifrågavarande placeringarna i stor skala skulle godkännas som täckning för ansvarsskulden, skulle detta, ur riskhanterings synvinkel, leda till ogynnsamma följder för pensionssystemets del.

Dessutom skall man, på samma sätt som vid tillämpningen av de övriga bestämmelserna i lagen, beakta den allmänna bestämmelsen om diversifieringen av placeringar

som ingår i 3 §. Det är inte möjligt att täcka t.ex. 20 % av ansvarsskulden med placeringar som klassificerats enligt grupp V punkt 4 i 6 §, även om det kan förefalla möjligt om man granskar 13 § separat från de övriga bestämmelserna.

14 §

Begränsning av valutarisken

För begränsning av valutarisken kan, enligt förslaget, högst 20 % av ansvarsskulden täckas med andra placeringar än placeringar i euro.

I fråga om pensionsanstaltens ansvarsskuld är valutan euro, och därför föreslås att man begränsar täckandet av ansvarsskulden med sådana placeringar som i förhållande till euron innehåller en valutarisk. Enligt definitionen i 2 § 1 mom. 3 punkten i föreliggande lagförslag avses med placeringar i euro sådana placeringar där valutan är euro eller som i förhållande till euron är skyddade mot valutakursförändringar.

15 §

Placeringar i onoterade värdepapper

Enligt det föreslagna 1 mom. kan högst 15 % av ansvarsskulden täckas med direkta eller indirekta placeringar i sådana masskuldebrevslån samt aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser med vilka offentlig handel inte bedrivs. Begränsningen avses gälla de nämnda placeringsslagens sammanräknade belopp.

Bestämmelsen avses grunda sig på skillnaderna mellan offentlig handel och annan handel, och genom bestämmelsen begränsas de risker som hänför sig till onoterade placeringar. Bestämmelserna som gäller offentlig handel varierar från land till land, men de placeringar som är föremål för offentlig handel skiljer sig generellt till vissa delar från övriga placeringar. Inledandet av offentlig handel förutsätter i allmänhet att placeringen uppfyller vissa kvalitativa krav. Till den offentliga handeln hänför sig också skyldigheten att regelbundet lämna uppgifter och kravet att bemöta placerarna jämlikt. Den of-

fentliga handeln åtföljs av både myndighets-tillsyn och, via offentligheten, uppföljning av placeringen. Vidare förbättrar den offentliga handeln ofta placeringens likviditet.

Enligt det föreslagna 2 mom. tillämpas paragrafen inte på fastighetsplaceringar. Pensionsanstalterna gör i många fall indirekta, onoterade fastighetsplaceringar via sådana sammanslutningar som de själva grundat och vilkas förvaltning och finansiering är nära relaterade till pensionsanstaltens verksamhet. Fastighetsplaceringar av detta slag åtföljs inte av samma risk till följd av icke-notering som gäller i fråga om andra onoterade placeringar.

Den föreslagna paragrafen tillämpas inte heller på masskuldebrevslån där gäldenären eller borgensmannen är ett offentligt samfund som avses i grupp I punkt 1 i 6 §. Tillämpning av paragrafen på dessa är inte motiverad, eftersom dessa placeringar kännetecknas av liten risk.

16 §

Placeringar i en enda fastighet

För att alltför stora enskilda riskkoncentrationer skall kunna undvikas föreslår man att placeringar i en enda fastighet begränsas. En enskild fastighets likviditet kan vara låg, och fastighetens läge påverkar, genom bl.a. anskaffningen av hyresgäster och nivån på hyran, avkastningen från fastigheten. Fastigheternas värde påverkas av planläggningsåtgärder och andra samhällspolitiska lösningar. Riskerna har ökat i och med att placeringarna under de senaste åren i allt högre grad har fokuserats på enhetliga fastighetshelheter som kan stå för betydande sammanräknade värden.

Enligt 1 punkten i den föreslagna paragrafen kan högst 10 % av ansvarsskulden täckas med placeringar i en enda fastighet eller i flera fastigheter som är belägna så nära varandra att de kan betraktas som en enda placering. Begränsningen avses gälla både direkta fastighetsplaceringar och indirekta placeringar, t.ex. sådana som gjorts via fastighetsfonder eller placeringsfonder.

En sådan i 1 punkten avsedd fastighet bestående av flera fastigheter som är belägna

nära varandra kan komma i fråga t.ex. om ett köpcentrum består av flera fastigheter. Fastigheternas användningsändamål hänför sig då till köpcentrets verksamhet, och helheten utgör en enhetlig riskkoncentration där det är svårt att fristående utnyttja en enskild fastighet eller att ändra användningsändamålet.

Den föreslagna punkt 2 gäller sådana rättigheter och fordringar som hänför sig till en enda fastighet eller till flera fastigheter som betraktas som en enda placering eller till fast egendom som betraktas som en enda placering. Exempel på sådana rättigheter och fordringar är utnyttjande-, dispositions- och tomtlegorätt som hänför sig till fastigheter, byggnader och fast egendom samt byggnadstida fordringar på sådana sammanslutningar som äger de tillgångar som är föremål för rättigheten.

Den föreslagna punkt 3 gäller skuldförbindelser för vilka säkerheten utgörs av placeringar, rättigheter eller fordringar som avses i punkt 1 eller 2. Begränsningen avses vara tillämplig t.ex. om pensionsanstalten ger ett penninglån genom att ta emot en skuldförbindelse vars säkerhet utgörs av tillgångar som avses i punkt 1 eller 2. Det kan också vara fråga om sådana skuldebrev med in-teckningssäkerhet i fråga om vilka säkerheten utgörs av affärsfastigheter som är bredvid varandra och inom samma bransch.

Vid tillämpning av paragrafen bör de placeringar som avses i punkt 1-3 räknas ihop ifall de gäller samma riskkoncentration. En pensionsanstalt kan t.ex. inte av sådana medel som utgör täckning för ansvarsskulden placera 6 % direkt i en viss fastighet, om pensionsanstalten har lika mycket fordringar som hänför sig till samma fastighet, eftersom det sammanlagda beloppet av placeringarna och fordringarna då skulle överstiga 10 %.

17 §

Placeringar i ett enda samfund

För att riskkoncentrationer skall kunna undvikas föreslår man att placeringar i ett enda samfund begränsas. Begränsningarna avses gälla både direkta och indirekta placeringar.

Enligt den föreslagna 1 mom. 1 punkten

kan högst 5 % av ansvarsskulden täckas med placeringar i samma samfunds masskuldebrevslån samt aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser. Begränsningen avses gälla de nämnda placeringsslagen sammanräknade.

Punkt 2 avses gälla placeringar i skuldförbindelser som en och samma gäldenär har gett och punkt 3 placeringar i sådana av olika gäldenärer givna skuldförbindelser för vilka säkerheten utgörs av placeringar i samma samfund eller av borgen eller borgensförsäkring som samma samfund har ställt.

Vid tillämpning av paragrafen bör de placeringar som avses i punkt 1–3 räknas ihop ifall de gäller samma riskkoncentration.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall sådana masskuldebrevslån och skuldförbindelser som är förknippade med en betryggande säkerhet, upp till beloppet av säkerheten inte beaktas vid tillämpning av 1 mom.

Som betryggande säkerhet kan betraktas t.ex. sådan proprieborgen som ställts av ett kreditinstitut som har fått koncession i en EES- eller OECD-stat och som står under offentlig tillsyn eller en sådan pantfordran i en fastighet som är införd i in-teckningsregistret och som har bästa prioritet och är värderad enligt det ändamålsenliga värdet av fastighetens verkliga värde.

Vid tillämpningen av 1 mom. beaktas, enligt förslaget, inte heller upp till beloppet av säkerheten sådana placeringar hos arbetsgivaren som avses i 5 § 2 och 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser och det ansvarsunderskott som avses i 43 § 5 mom. i lagen om pensionsstiftelser.

Enligt det föreslagna 3 mom. tillämpas paragrafen inte på sådana masskuldebrevslån och skuldförbindelser där gäldenär eller borgensman är ett offentligt samfund som avses i grupp I punkt 1 i 6 §. Tillämpning av paragrafen på dem är inte motiverad, eftersom dessa placeringar kännetecknas av liten risk.

Enligt 4 mom. kan lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, utan hinder av 1 mom., täcka högst 40 % av ansvarsskulden med placeringar i samma kreditinstitut. En avvikelse från 1 mom. avses vara möjlig när detta behövs för ordnandet av pensionsanstaltens betalningsberedskap.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt av-

ses härmed kunna undvika onödiga arrangemang som gäller utbetalningen av pensioner och andra förmåner. Vid sidan av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt svarar staten för de pensioner och förmåner som denna pensionsanstalt ansvarar för. De av staten betalda förskotten ökar den sista dagen i vissa månader beloppet av pensionsanstaltens placeringar i en del kreditinstitut, varvid det maximibelopp som avses i 1 mom. skulle överskridas.

Avsikten är att bestämmelsen tillämpas för ordnande av den ovan avsedda betalningsberedskapen. Pensionsanstalten kan därför, enligt förslaget, överskrida den i 1 mom. avsedda gränsen endast kortfristigt och en gång i sänder, även om överskridningarna i och för sig kan återkomma regelbundet.

18 §

Placeringar i skuldförbindelser utan säkerhet

Det föreslås att placeringar i skuldförbindelser utan säkerhet begränsas, vilket minskar den motpartsrisk som hänför sig till sådana placeringar. Även om pensionsanstaltens på skuldebrev baserade placeringar på det hela taget har minskat klart under det senaste decenniet, är bestämmelsen av betydelse i synnerhet i fråga om de mindre pensionsanstalterna.

Enligt det föreslagna 1 mom. kan högst 5 % av ansvarsskulden täckas med direkta eller indirekta placeringar i skuldförbindelser utan säkerhet. Genom bestämmelsen begränsas således det sammanlagda beloppet av sådana skuldförbindelser utan säkerhet som används som täckning för ansvarsskulden.

Enligt det föreslagna 2 mom. tillämpas paragrafen inte på skuldförbindelser där gäldenären är ett offentligt samfund som avses i grupp I punkt 1 i 6 §. Tillämpning anses inte motiverad, eftersom dessa placeringar kännetecknas av liten risk.

19 §

Täckningsförteckning

Enligt det föreslagna 1 mom. skall pensionsanstalten ha en täckningsförteckning.

Förteckningen avses ha betydelse framför allt med tanke på tillsynen.

I täckningsförteckningen införs totalbeloppet av den ansvarsskuld som skall täckas samt de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden indelade i grupper enligt 6 §. Med indelningen i grupper avses den klassificering som används vid beräkningen av solvensgränsen och som görs med beaktande av riskerna i placeringarna. Placeringarna behöver således inte klassificeras på olika sätt, beroende på om det är solvensgränsen som beräknas eller ansvarsskulden som täcks.

Enligt förslaget införs i täckningsförteckningen också uppgifter om att villkoren och begränsningarna i enlighet med 12-18 § har uppfyllts, dvs. uppgifter om hur täckningen för ansvarsskulden uppfyller täckningskraven. Det skall på basis av täckningsförteckningen vara möjligt att entydigt konstatera dels hur och med vilka tillgångar pensionsanstalten har täckt ansvarsskulden och dels om pensionsanstalten har följt bestämmelserna om täckning.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall täckningsförteckningen, angiven enligt situationen vid räkenskapsperiodens slut, bindas in och sidorna numreras. Den inbundna täckningsförteckningen skall förvaras hos pensionsanstalten tio år från räkenskapsperiodens slut.

20 §

Förvaring av tillgångar

De tillgångar som hör till täckningen av ansvarsskulden skall, enligt förslaget, förvaras på ett tillförlitligt sätt i täckningsinnehavarens besittning eller för dennes räkning. Om ett värdepapper ingår i ett värdeandelsregister, skall registret stå under offentlig tillsyn.

Vid täckandet av ansvarsskulden är de risker som direkt hänförs till placeringsobjekten betydelsefulla, och samtidigt är det viktigt att de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden förvaras på ett tillförlitligt sätt. Pensionsanstalten skall därmed alltid ha faktisk bestämmanderätt när det gäller tillgångarna och dessa skall, när tillgångar för-

varas för pensionsanstaltens räkning, hållas åtskilda från de egna tillgångar som förvararen av medel har. Det sistnämnda är viktigt för att ingen oklarhet skall föreligga om vilka tillgångar som, vid den förvarande sammanslutningens eventuella konkurs, hör till pensionsanstalten.

4 kap. Särskilda bestämmelser

21 §

Värdering av tillgångar

Vid beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden skall, enligt förslaget, placeringarna värderas till verkligt värde.

Också i fråga om värderingen av derivatavtal föreslås det verkliga värdet tjäna som utgångspunkt. Vidare föreslås att derivatavtal skall värderas försiktigt. Vid bestämmandet av värdet på derivatavtal skall särskild noggrannhet iakttas.

22 §

Tillstånd till undantag

Enligt det föreslagna 1 mom. kan Försäkringsinspektionen på ansökan av pensionsanstalten för högst två år i sänder höja en eller flera i 15-18 § avsedda begränsningar till högst 20 % av ansvarsskulden, förutsatt att detta inte bedöms äventyra en sund utveckling av den lagstadgade pensionsförsäkringsverksamheten. Försäkringsinspektionen skall, när den fattar detta beslut, särskilt beakta hur beslutet påverkar den totala riskexponeringen i fråga om pensionsanstaltens placeringar och diversifieringen av placeringarna som avses i 3 §.

Ett tillstånd till undantag bör utifrån verkställigheten av pensionssystemet vara motiverat så, att en riskkoncentration inte äventyrar en sund utveckling av den lagstadgade pensionsförsäkringsverksamheten. Ett sådant tillstånd till undantag kan anses motiverat som förbättrar avkastningen av pensionsanstaltens placeringar, men som inte uppenbart äventyrar stabiliteten i pensionsanstaltens verksamhet eller försäkringstagarnas eller de

försäkrades intressen.

Försäkringsinspektionen bör vid behandlingen av en ansökan om tillstånd bedöma i synnerhet en riskkoncentrations inverkan på den totala riskexponeringen i fråga om pensionsanstaltens placeringar samt särskilt beakta om godkännandet av en riskkoncentration äventyrar de fördelar som eftersträvas genom diversifieringen av placeringarna.

Syftet med bestämmelsen om diversifiering i 3 § är att sänka den totala risknivån i fråga om pensionsanstaltens placeringar. Diversifieringen och de ökade placeringsmöjligheterna innebär samtidigt att de inbördes skillnaderna mellan pensionsanstaltens placering fördelningar kommer att öka markant. Bestämmelsen om tillstånd till undantag avses göra det möjligt att samordna följderna av svängningarna på placeringsmarknaden och den optimala relationen i fråga om riskavkastning i sådana fall där begränsningarna gällande täckning av ansvarsskulden annars skulle förhindra en effektiv och ändamålsenlig placeringsverksamhet. Den föreslagna bestämmelsen utgör därmed också ett undantag från den generella förpliktelsen om diversifiering. Detta kan ha betydelse framför allt för små pensionsstiftelser och pensionskassor, i fråga om vilka diversifieringen förlorar sin effektivitetsfördel snabbare än i fråga om de större pensionsanstalterna.

Det kan anses att förutsättningarna för beviljande av tillstånd till undantag uppfylls t.ex. om den nytta som på grund av tillståndet kommer pensionsanstaltens placeringsverksamhet till del överstiger den eventuellt ökade risken. Pensionsanstalten kan genom t.ex. olika kalkyler beträffande avkastning-risk visa vilken betydelse ett tillstånd till undantag har för pensionsanstaltens placeringsverksamhet.

Försäkringsinspektionen avses kunna godkänna en ansökan om tillstånd till undantag t.ex. om pensionsanstalten visar att den behöver tillståndet för att kunna täcka mer än 5 % av ansvarsskulden med sådana placeringar i ett enda samfund som avses i den föreslagna 17 §. Detta kan vara fallet t.ex. om en pensionsanstalt, för distributionen av sina pensionsförsäkringar, i ett bolag förvärvar sådana aktier som den behöver för omorganiseringen av sina distributionskanaler. Ett

villkor för beviljande av tillstånd till undantag är då att man för aktieförvärvet kan peka på ur placeringssynpunkt godtagbara orsaker och att pensionsanstaltens totala risknivå eller diversifieringen av placeringar inte föranleder annat.

När Försäkringsinspektionen överväger det procentuella beloppet i ett tillstånd till undantag skall den också beakta att de i 15–18 § föreskrivna procentuella begränsningarna avses variera storleksmässigt.

Försäkringsinspektionen föreslås ha möjlighet att bevilja tillstånd till undantag för högst två år i sänder. Försäkringsinspektionen skall vid beviljande av tillstånd överväga för hur lång tid tillståndet kan beviljas mot bakgrunden av de rådande omständigheterna.

Bestämmelsen avses inte förhindra Försäkringsinspektionen att bevilja tillstånd till undantag som gäller samma sak så, att tillståndet sammanräknat överstiger två år – detta förutsätter dock att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls när varje enskilt beslut fattas. Det bör dock beaktas att syftet med tillståndsförfarandet inte är att varaktigt lindra de lagstadgade krav som gäller täckningen av ansvarsskulden.

23 §

Administrativa tvångsmedel

Tillsynen över och inspektionen av pensionsanstalterna ankommer på Försäkringsinspektionen. Beträffande de administrativa tvångsmedel och andra tillsynsbefogenheter som står till Försäkringsinspektionens förfogande bestäms i de lagar som gäller de enskilda pensionsanstalterna. De administrativa tvångsmedlen är dock inte desamma för alla pensionsanstalter, och de är inte heller till alla delar tidsenliga.

I den föreslagna paragrafen bestäms om de administrativa tvångsmedel som står till Försäkringsinspektionens förfogande. Tvångsmedlen avses gälla alla pensionsanstalter, oberoende av sammanslutningsform. Avsikten är inte att till övriga delar ändra Försäkringsinspektionens befogenheter. T.ex. bestämmelserna om Försäkringsinspektionens rätt att få uppgifter och att utföra inspektioner skulle fortsättningsvis ingå i lagarna för

de enskilda pensionsanstalterna.

Försäkringsinspektionen kan, enligt förslaget, använda tvångsmedel om pensionsanstalten inte följer bestämmelserna i 3:21 § i denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag eller om det har uppdragats missbruk i pensionsanstaltens verksamhet. Försäkringsinspektionen kan, beroende på hur allvarligt fallet är, tilldela pensionsanstalten en anmärkning, uppmana anstalten att inom en viss tid rätta till saken eller förbjuda anstalten att fortsätta med det förfarande som inspektionen anser vara felaktigt. Små brister avses inte – i synnerhet om pensionsanstalten på eget initiativ korrigerer sitt förfarande – ge Försäkringsinspektionen anledning att vidta särskilda åtgärder.

Försäkringsinspektionens beslut är juridiskt bindande för pensionsanstalten. Beslutet skall därför vara skriftligt och delges de berörda parterna. Beslutet skall delges i den ordning som bestäms i förvaltningslagen. I enlighet med den allmänna principen om hörande av parter skall Försäkringsinspektionen innan beslutet fattas ge parterna möjlighet att framföra sin synpunkt i saken.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan Försäkringsinspektionen under vissa förutsättningar i enskilda fall förbjuda en pensionsanstalt att hänföra en placering till täckningen av ansvarsskulden.

Som täckning för pensionsanstaltens ansvarsskuld avses, avvikande från nuläget, pensionsanstaltens samtliga placeringar i princip godtas. De tillgångar som godtas som täckning avses inte längre finnas uppräknade i lagen. Försäkringsinspektionen föreslås ha möjlighet att förbjuda att en placering används som täckning för ansvarsskulden, om placeringen är förknippad med särskilda risker med hänsyn till täckningen av ansvarsskulden.

Enligt lagförslaget kan Försäkringsinspektionen förbjuda en pensionsanstalt att hänföra en placering till täckningen av ansvarsskulden, om placeringens verkliga värde inte kan definieras på ett tillförlitligt sätt. Placeringarna värderas vid täckningen av ansvarsskulden i regel till verkligt värde, och därför är fastställandet av det verkliga värdet på ett tillförlitligt sätt av central betydelse när det

skall konstateras om ansvarsskulden är täckt i sin helhet. Fastställandet av värdet kan i regel anses tillförlitligt om värdet grundar sig på offentlig handel eller om värdet på annat sätt kan definieras med sedvanliga metoder.

Enligt förslaget kan Försäkringsinspektionen förbjuda en pensionsanstalt att hänföra en placering till täckningen av ansvarsskulden, om en realisering av placeringen är exceptionellt svår. Vid bedömning av saken är det av betydelse om placeringen allmänt taget, i jämförelse med sedvanliga placeringsobjekt, är exceptionellt svår att realisera. Likaså bedöms om man kan bli tvungen att realisera placeringen betydligt under dess verkliga värde. Enligt förslaget kan det anses godtagbart att realiseringen av t.ex. långfristiga fastighetsplaceringar generellt sett är svårare än realiseringen av penningmarknadsplaceringar som är avsedda att vara kortfristiga.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan Försäkringsinspektionen förena uppmaningar och förbud som avses i 1 och 2 mom. med vite. Vitet döms ut av länsstyrelsen i Södra Finlands län.

I fråga om vite gäller, enligt förslaget, i övrigt vad som bestäms i viteslagen (1113/1990). Detta gäller exempelvis vitesbeloppet. Enligt 8 § i viteslagen skall vitesbeloppet bestämmas med beaktande av huvudförpliktens art och omfattning, den förpliktades betalningsförmåga och övriga omständigheter som inverkar på saken. Ett vite skall dimensioneras så, att det effektivt förhindrar att uppmaningar eller förbud bryts.

24 §

Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut

I det föreslagna 1 mom. nämns för tydlighetens skull att i ett beslut som Försäkringsinspektionen har meddelat med stöd av 23 § får sökas ändring genom besvär på det sätt som föreskrivs i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Ett beslut som Försäkringsinspektionen har meddelat med stöd av 23 § 1 eller 2 mom. kan, enligt det föreslagna 2 mom. i 24 §,

verkställas trots besvär.

Besluten skall kunna verkställas utan dröjsmål, eftersom fastställandet av solvensen och täckningen av ansvarsskulden är centrala element i bedrivandet av pensionsförsäkringsverksamhet. Genom bestämmelserna om solvens och täckning av ansvarsskulden försöker man hantera riskerna i pensionsförsäkringsverksamheten och trygga de ekonomiska förutsättningarna i fråga om kontinuiteten i pensionsanstaltens verksamhet. Försumelse att följa bestämmelserna skulle kunna leda till kraftigt ökade risker i pensionsanstaltens verksamhet, vilket – i och med det gemensamma ansvar som är inkluderat i pensionssystemet – skulle ha indirekta konsekvenser också för de övriga pensionsanstaltens risker.

Om ändring söks i Försäkringsinspektionens i 1 mom. avsedda beslut, kan besvärmyndigheten, med stöd av 32 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996), dock förbjuda att beslutet verkställs eller bestämma att verkställigheten avbryts.

Det föreslagna 2 mom. avses inte vara tillämpligt på Försäkringsinspektionens beslut om föreläggande av vite, utan inspektionen kan be länsstyrelsen i Södra Finlands län döma ut vitet först efter det att beslutet om föreläggande av vite har vunnit laga kraft.

25 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt det föreslagna 1 mom. kan genom förordning av statsrådet för högst två år i sänder bestämmas att vid beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden vissa i 6 § avsedda placeringar värderas till ett annat värde än verkligt värde. En förutsättning är härvid att detta, till följd av stor variation i fråga om placeringarnas verkliga värde eller av någon annan därmed jämförbar särskild orsak, är nödvändigt för att ge en rättvisande bild av pensionsanstaltens solvens.

Enligt 21 § i föreliggande lagförslag skall placeringarna värderas till verkligt värde. Avvikelse från bestämmelsen kan således göras genom förordning på de villkor som anges i 1 mom. i 25 §.

Placeringarna värderas också för närvarande i regel till verkligt värde. Det finns dock många undantag från huvudregeln, eftersom Försäkringsinspektionen har meddelat föreskrifter om värderingen av bl.a. penning- och kapitalmarknadsinstrument, fastighetssammanslutningars aktier, lånefordringar, byggnadstida fordringar, hyresfordringar samt vissa andra poster.

Med tanke på att värderingsgrunderna bör vara enhetliga och för att en rättvisande bild skall ges av pensionsanstaltens ekonomiska situation är det motiverat att placeringarna i regel värderas till verkligt värde. Användning av det verkliga värdet kan dock, om utvecklingen på placeringsmarknaden är exceptionellt instabil, leda till oskälighet ur pensionsanstaltens synvinkel och till en felaktig bild av pensionsanstaltens solvens. Om placeringarna då värderas till verkligt värde kan detta, till följd av långsiktigheten i pensionsanstaltens ansvar, leda till att en felaktig bild av pensionsanstaltens, och därmed hela pensionssystemets, solvens uppstår. Det verkliga värdet vid t.ex. bokslutstidpunkten kan avvika i hög grad från placeringarnas genomsnittliga värde på lång sikt.

En förordning avses gälla vissa placeringar. Det är således inte möjligt att genom förordning bestämma att alla placeringsslag skall värderas med avvikelse från det verkliga värdet. En förordning kan gälla t.ex. masskuldebrevslån eller en viss kategori lånefordringar.

Bemyndigande att utfärda en förordning behövs, eftersom en ändring av lagen är ett, med hänsyn till sakens natur, tidskrävande förfarande. Å andra sidan jämnar exceptionella förändringar på placeringsmarknaden ut sig i ett längre perspektiv, och därför är det inte skäl att införa permanenta bestämmelser om avvikande från värdering till verkligt värde.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan Försäkringsinspektionen meddela närmare föreskrifter om uppgörandet av och innehållet i de grunder och den utredning som avses i 5 §. De grunder och den utredning som gäller klassificeringen av placeringar är av betydelse vid bestämmandet av solvensen och i tillsynen över pensionsanstalter. Försäkringsinspektionens bemyndigande att meddela föreskrifter anses vara av behov med tanke på

tillämpningen av bestämmelserna och effektiviteten i fråga om tillsynen.

Försäkringsinspektionen kan, enligt förslaget, också meddela närmare föreskrifter om uppgörandet av och innehållet i de grunder och den utredning som avses i 8 § och som gäller användning av derivatavtal samt om användningen och klassificeringen av derivatavtal. Användningen och regleringen av derivatavtal förutsätter särskild sakkunskap om placeringsverksamhet.

Ytterligare föreslås att Försäkringsinspektionen skall kunna meddela föreskrifter om värderingen av tillgångar, uppgörandet och innehållet i en täckningsförteckning och om förvaringen av tillgångar som hör till täckningen. Bestämmelserna om värdering av tillgångarna avses i praktiken i främsta hand gälla fastställandet av placeringarnas verkliga värde.

26 §

Ikraftträdande

I 1 mom. bestäms om lagens ikraftträdande på sedvanligt sätt. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

I 1—3 punkten i det föreslagna 2 mom. upphävs förordningarna om beräkning av solvensgränsen för arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor (1281-1283/1999) jämte ändringar, eftersom bestämmelserna om solvensgränsen föreslås ingå i föreliggande lag.

I 4 punkten i det föreslagna 2 mom. upphävs förordningen om sjömanspensionskassans verksamhetskapital (350/2003).

I 5 punkten i det föreslagna 2 mom. upphävs 2 § i förordningen om täckandet av sjömanspensionskassans ansvarsskuld (513/2003) och i 6 punkten upphävs 3 § i förordningen om täckandet av lantbruksföretagarnas pensionsanstalts ansvarsskuld (652/2003). I nämnda paragrafer bestäms om poster som på grund av den lagstadgade pensionsförsäkringens speciella karaktär kan godkännas som täckning för ansvarsskulden. Bestämmelserna är onödiga, eftersom man, enligt föreliggande förslag, i regel kommer att kunna godkänna en pensionsanstalts samtliga placeringar som täckning för ansvars-

skulden. Som täckning för ansvarsskulden avses sålunda, också utan särskilt omnämnande, de fordringar duga som avses i de bestämmelser som föreslås bli upphävda.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får, enligt 3 mom., vidtas innan lagen träder i kraft.

27 §

Övergångsbestämmelser

Enligt den övergångsbestämmelse som gäller 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare (ArPL) övergår man inom fem år till ett förfarande, enligt vilket en del av pensionsanstaltens genomsnittliga avkastning för noterade aktier överförs till ett tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Den föreslagna ändringen har sänkande inverkan på värdet av solvensgränsen. Den sänkande faktorn avses bli beaktad i enlighet med paragrafens 1 moment i formeln för beräkning av solvensgränsen på motsvarande sätt gradvis såsom anges i övergångsbestämmelsen i lagen om pension för arbetstagare (ArPL).

Om pensionsanstaltens solvensgräns vore innan ikraftträdandet av denna lag under det i 10 § avsedda 5 procents minimikravet, kunde pensionsanstalten i enlighet med 2 mom. Periodisera den av lagändringen föranledda omedelbara verksamhetskapitalkompletterings kostnader under en fyraårsperiod. Föremål för övergångsbestämmelsen vore 4-6 sådana pensionskassor i vilka återlåningsverksamheten har en betydande andel i pensionsanstaltens placeringar. Totalbeloppet av kompletteringen skulle beräknas då lagen träder i kraft. Totalbeloppet i förhållande till ansvarsskulden relateras som ett procentförhållande som skall kostnadsföras i fyra lika stora rater under åren 2007-2010. Vid bedömningen av tiden för periodiseringen har även beaktats att det gradvisa ikraftträdandet av det aktierelaterade tilläggsförsäkringsansvaret kommer att påverka höjande på solvensgränserna i de pensionsanstalter som kommer att tillämpa periodisering.

Om de placeringar som utgör täckning för pensionsanstaltens ansvarsskuld överskrider de i 15-18 § angivna maximigränserna när

denna lag träder i kraft, skall pensionsanstalten, enligt 3 mom., undanröja överskridningen inom sju år från lagens ikraftträdande. Beloppet av dessa placeringar eller deras relativa andel av alla de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden avses få, enligt förslaget, inte stiga så länge som maximigränsen överskrids. Om beloppet av placeringarna har minskat efter lagens ikraftträdande men fortfarande överskrider den föreskrivna maximigränsen, får beloppet av placeringarna eller deras relativa andel inte längre stiga från denna lägre nivå.

Genom övergångsbestämmelsen avser man inte att begränsa den i 22 § föreskrivna möjligheten för Försäkringsinspektionen att bevilja tillstånd till undantag från de maximigränser som avses i 15–18 §.

1.2. Lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* De i 3 mom. uppräknade bestämmelserna i lagen om försäkringsbolag tillämpas, enligt förslaget, inte på arbetspensionsförsäkringsbolag. Eftersom täckningen av ansvarsskulden i framtiden kommer att regleras i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden, föreslås att 3 mom. kompletteras med angivande av de bestämmelser i lagen om försäkringsbolag som gäller täckning av ansvarsskulden, dvs. 10 kap. 3 § 2 och 4–11 mom. och 3 d § i lagen om försäkringsbolag.

1.3. Lagen om försäkringskassor

2 §. Det föreslås att 1 mom. kompletteras så, att bestämmelserna i 83 § 1 och 2 mom., 4–7 samt 9 och 10 mom., 83 f § 3 mom. och 83 g–83 r § om täckning av ansvarsskulden inte skall gälla en pensionskassas verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för företagare. Kompletteringen är nödvändig, eftersom bestämmelser om täckning av ansvarsskulden i fråga om lagstadgad pensionsförsäkring och förtecknande av täckningen ingår i den föreslagna lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden.

1.4. Lagen om pensionsstiftelser

1 §. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket bestämmelserna om täckning av ansvarsskulden inte tillämpas på en B-pensionsstiftelse och på en AB-pensionsstiftelses B-avdelning. Kompletteringen är nödvändig, eftersom bestämmelser om täckning av ansvarsskulden ingår i den föreslagna lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden.

47 k §. Det föreslås att paragrafen upphävs, eftersom den är onödig i och med att den gäller enbart täckande av pensionsansvar som avser lagstadgad pensionsförsäkring.

47 l §. Det föreslås att i paragrafen stryks omnämmandet av täckandet av lagstadgat pensionsansvar, eftersom lagen om pensionsstiftelser i fortsättningen inte avses gälla täckandet av detta. Ändringen är av teknisk art.

47 m §. Det föreslås att i 1 mom. stryks omnämmandet av lagstadgad verksamhet, eftersom lagen om pensionsstiftelser i fortsättningen inte avses gälla täckande av lagstadgat pensionsansvar. Ändringen är av teknisk art.

1.5. Lagen om pension för lantbruksföretagare

17 §. Det föreslås att i 1 mom. stryks den allmänna bestämmelsen, enligt vilken placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Bestämmelsen är onödig, eftersom en allmän bestämmelse om spridningen av placeringar ingår i 3 § i den föreslagna lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden.

Vidare föreslås att i 3 mom. stryks hänvisningarna till bestämmelser om täckning av ansvarsskulden i lagen om försäkringsbolag till den del bestämmelser om täckning ingår i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden. Bestämmelsen avses kvarstå oförändrad till de delar som gäller beräkning av beloppet av den ansvarsskuld som skall

täckas, eftersom sistnämnda lag inte avses gälla beräkning av ansvarsskulden.

1.6. Lagen om sjömanspensioner

56 §. Det föreslås att i 1 mom. stryks den allmänna bestämmelsen, enligt vilken placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Bestämmelsen är onödig, eftersom en allmän bestämmelse om spridningen av placeringar ingår i 3 § i den föreslagna lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden.

1.7. Lagen om försäkringsbolag

3 §. Det föreslås att i 5 mom. 10 och 11 punkten görs en teknisk ändring till följd av att 12 punkten upphävs.

Det föreslås att 12 punkten upphävs, eftersom momentet inte längre avses gälla lagstadgad pensionsförsäkring. Täckningen av ansvarsskulden i fråga om pensionsanstalter som bedriver sådan verksamhet kommer, enligt förslaget, att i framtiden regleras i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt 25 § 1 mom. i den föreslagna lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden kan, genom förordning av statsrådet, för högst två år i sänder bestämmas att vid beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden vissa i 6 § avsedda placeringar värderas till ett annat värde än verkligt värde, om detta, till följd av stor variation i fråga om placeringarnas verkliga värde eller av någon annan därmed jämförbar särskild orsak, är nödvändigt för att en rättvisande bild skall ges av pensionsanstalternas solvens.

Enligt 25 § 2 mom. kan Försäkringsinspektionen meddela närmare föreskrifter om uppgörandet av och innehållet i de grunder och den utredning som gäller klassificeringen av

placeringar och i de grunder som gäller användning av derivatavtal samt om uppgörandet av och innehållet i en täckningsförteckning, om användningen och klassificeringen av derivatavtal, om värderingen av tillgångar och om förvaringen av tillgångar som hör till täckningen.

3. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 25 § 1 mom. i den föreslagna lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden kan man genom förordning av statsrådet på vissa villkor avvika från 21 §, enligt vilken placeringarna skall värderas till verkligt värde vid beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden. Av bemyndigandet att utfärda förordning skall syftet med och orsaken till utfärdandet av förordningen framgå. Vidare skall bemyndigandet vara begränsat tidsmässigt, och det skall gälla vissa placeringar. Bemyndigandet kan anses uppfylla de krav som grundlagsutskottet i t.ex. sina utlåtanden GrUU 20/2004 rd och GrUU 40/2002 rd har angett som villkor för avvikelser från bestämmelserna i lagen.

Med stöd av 25 § 2 mom. i den föreslagna lagen har Försäkringsinspektionen möjlighet att meddela närmare föreskrifter om ett flertal i lagen bestämda angelägenheter. Av dessa kan användningen av derivatavtal regleras i lag endast på relativt allmän nivå, eftersom derivatavtalen är komplexa och förknippade med egenskaper som förutsätter särskild sakkunskap när det gäller placeringsverksamhet.

Grundlagsutskottet har bl.a. i sitt utlåtande GrUU 17/2004 rd och i sina däri nämnda utlåtanden bedömt Försäkringsinspektionens bemyndigande att meddela föreskrifter. Utskottet har enligt etablerad praxis ansett att yrkesrelaterade särdrag i den verksamhet som skall regleras utgör sådana särskilda i 80 § 2 mom. i grundlagen avsedda skäl på basis av vilka en myndighet kan bli bemyndigad att meddela föreskrifter. Det bemyndigande som gäller användningen av derivatavtal kan

anses förenligt med grundlagen, om man beaktar att 7 § i den föreslagna lagen innehåller klara bestämmelser om klassificeringen och maximigränsen beträffande derivatavtal när det är fråga om placering som sker med hjälp av andra derivatavtal än sådana som minskar placeringsrisken. Därmed avses lagen innehålla klara bestämmelser om hanteringen av derivatavtal vid beräkningen av solvensgränsen och om maximibeloppet av den

risktagning som tillåts med hjälp av avtalen.

Till övriga delar avses Försäkringsinspektionens föreskrifter klarare gälla de detaljer av teknisk art som hänför sig till de i lagen föreskrivna omständigheterna.

Lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller lagstadgad pensionsförsäkring som bedrivs av ett arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), en pensionskassa enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992), en pensionsstiftelse enligt lagen om pensionsstiftelser (1774/1995), lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) och sjömanspensionskassan enligt lagen om sjömanspensioner (72/1956) (*pensionsanstalt*).

Bestämmelserna i 10 och 11 § gäller dock inte den verksamhet som lantbruksföretagarnas pensionsanstalt bedriver.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *EES-stat* en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- 2) *OECD-stat* en stat som hör till Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling,
- 3) *masskuldebrevslån, skuldförbindelser och fordringar i euro* sådana masskuldebrevslån, skuldförbindelser och fordringar där valutan är euro eller som i förhållande till

euron är skyddade mot valutakursförändringar.

4) *offentlig handel* sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989) och därmed jämförbar handel i en annan stat,

5) *skuldförbindelser* sådana lånefordringar och andra fordringar som grundar sig på en förbindelse samt andra penning- och kapitalmarknadsinstrument, dock inte masskuldebrevslån och derivatavtal eller aktier, andelar och andra sådana förbindelser som är efterställda gäldenärens övriga förbindelser.

Vad som i denna lag bestäms om ansvarsskuld tillämpas även på pensionsstiftelsers pensionsansvar.

2 kap

Diversifieringen av placeringar och beräkningen av solvensgränsen

3 §

Allmän bestämmelse om diversifieringen av placeringar

Pensionsanstalterna skall, i enlighet med den lagstadgade pensionsförsäkringens karaktär, i sin placeringsverksamhet se till att placeringarna diversifieras på ett ändamålsenligt sätt. Vid diversifieringen skall placeringarnas säkerhet, avkastning, likviditet och mångsidighet beaktas.

4 §

Allmän bestämmelse om klassificeringen av placeringar

Pensionsanstalterna skall indela sina placeringar i grupper enligt 6 §.

Om en placering i fråga om sin risk klart avviker från risken enligt den placeringsgrupp som bestäms enligt 1 mom., skall pensionsanstalten klassificera placeringen enligt den undergrupp i placeringsgrupperna I—V som bäst motsvarar risken gällande placeringen i fråga samt, vid behov, dela upp placeringen i flera undergrupper.

5 §

Grunder för klassificeringen

Pensionsanstaltens styrelse skall besluta om grunderna för den i 4 § 2 mom. avsedda klassificeringen och foga dem till pensionsanstaltens placeringsplan.

Pensionsanstaltens styrelse skall följa tillämpningen av de grunder som avses i 1 mom. och årligen godkänna en utredning om tillämpningens totala konsekvenser för pensionsanstaltens solvensgräns. Utredningen skall tillställas Försäkringsinspektionen.

6 §

Placeringsgrupper

Placeringsgrupperna är följande:

I penningmarknadsinstrument

1) sådana i euro angivna skuldförbindelser jämte ränta som förfaller inom ett år och i vilka gäldenären eller borgensmannen är en EES- eller OECD-stat, landskapet Åland, en internationell organisation med åtminstone en EES- eller OECD-stat som medlem, eller en i en EES- eller OECD-stat belägen kommun eller samkommun eller sådan församling som är ett offentligt samfund eller något annat med dem jämförbart regionalt offentligt samfund som har rätt att uppbära skatt eller vars medlemmar har en sådan rätt, samt fordringar i fråga om den ansvarsfördelning som avses i 183 § i lagen om pension för ar-

betstagare (395/2006) och i 10 § i lagen om pension för företagare (468/1969) och sådana fordringar hos staten som avses i 4 § i lagen om sjömanspensioner och i 13 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, samt fordringar för försäkringspremier och pensionsstiftelsers återlån jämte ränta, förutsatt att återlånen har betryggande säkerhet,

2) sådana i euro angivna skuldförbindelser jämte ränta som förfaller inom ett år och i vilka gäldenären eller borgensmannen är ett försäkringsbolag eller kreditinstitut under offentlig tillsyn som erhållit koncession i en EES- eller OECD-stat,

3) sådana i euro angivna skuldförbindelser jämte ränta som förfaller inom ett år, om offentlig handel bedrivs i en EES- eller OECD-stat med skuldförbindelserna i fråga eller med aktier i det aktiebolag som är gäldenär,

4) övriga i euro angivna fordringar jämte ränta som förfaller inom ett år, såsom fordringar hos fondbörser och clearingorganisationer,

II masskuldebrevslån och skuldförbindelser

1) av pensionsanstalten beviljade premielån och placeringslån jämte ränta,

2) sådana i euro angivna masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser jämte ränta än sådana som förfaller inom ett år, i vilka lån och förbindelser gäldenären eller borgensmannen är en EES- eller OECD-stat, landskapet Åland, en internationell organisation med åtminstone en EES- eller OECD-stat som medlem, eller en i en EES- eller OECD-stat belägen kommun eller samkommun eller sådan församling som är ett offentligt samfund eller något annat med dem jämförbart regionalt offentligt samfund som har rätt att uppbära skatt eller vars medlemmar har en sådan rätt,

3) sådana i euro angivna masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser jämte ränta än sådana som förfaller inom ett år, i vilka lån och förbindelser gäldenären eller borgensmannen är en annan stat än en EES- eller OECD-stat, en sådan internationell organisation av vars medlemmar inte någon är en EES- eller OECD-stat, eller en i någon annan stat än en EES- eller OECD-stat belägen kommun eller samkommun eller sådan församling som är ett offentligt samfund eller något annat med dem jämförbart regionalt

offentligt samfund som har rätt att uppbära skatt eller vars medlemmar har en sådan rätt,

4) sådana i euro angivna masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser jämte ränta än sådana som förfaller inom ett år, i fråga om vilka gäldenären eller borgensmannen är ett försäkringsbolag eller kreditinstitut under offentlig tillsyn som erhållit koncession i en EES- eller OECD-stat eller om offentlig handel bedrivs i en EES- eller OECD-stat med skuldförbindelserna i fråga eller med aktier i det aktiebolag som är gäldenär,

5) andra i euro angivna masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser jämte ränta än sådana som förfaller inom ett år,

III fastigheter

1) bostadsfastigheter som är belägna i en EES- eller OECD-stat,

2) affärs-, kontors-, hotell- och industrifastigheter som är belägna i en EES- eller OECD-stat,

3) andra fastigheter som är belägna i en EES- eller OECD-stat,

4) andra fastigheter som inte är belägna i en EES- eller OECD-stat,

IV aktier

1) aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser med vilka offentlig handel bedrivs i en EES- eller OECD-stat,

2) aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser i fråga om vilka sammanslutningens hemort är belägen i en EES- eller OECD-stat,

3) andra aktier, andelar och motsvarande förbindelser,

V diverse placeringar

1) sådana masskuldebrevslån och skuldförbindelser jämte ränta som förfaller inom ett år och inte är angivna i euro, och valutaplaceringar jämte ränta som förfaller inom ett år,

2) sådana andra masskuldebrevslån och skuldförbindelser jämte ränta som inte förfaller inom ett år och inte är angivna i euro, och andra valutaplaceringar jämte ränta som inte förfaller inom ett år,

3) metaller, energi, andra råvaror och nytigheter samt in-teckningar, rättigheter till obebyggda markområden och vattenkraft som utnyttjas av ett vattenkraftverk samt andra särskilda rättigheter,

4) andra placeringar än de som avses i denna paragraf.

7 §

Derivatavtal

Ett derivatavtal som minskar placeringsrisken skall tillsammans med föremålet eller föremålen för det skyddande avtalet klassificeras enligt den grupp i 6 § som bäst motsvarar den totala riskexponeringen i fråga om dem. Derivatavtal som minskar valutarisken kan alternativt klassificeras i grupp I i 6 § med användning av avtalens positiva verkliga värde.

Andra derivatavtal än sådana som minskar placeringsrisken skall klassificeras enligt den grupp i 6 § som bäst motsvarar risken i avtalet, med användning av det verkliga värdet av den underliggande egendomen. Det sammanräknade verkliga värdet av den underliggande egendomen för sådana derivatavtal och den sammanräknade kalkylerade maximala förlusten av derivatavtalen får inte överstiga det sammanräknade verkliga värdet av de placeringar som har klassificerats i grupp I och grupp II punkt 2 i 6 §. Vid beräkning av solvensgränsen skall de verkliga värdena av den underliggande egendomen för sådana derivatavtal dras av från det sammanräknade verkliga värdet av de placeringar som har klassificerats i grupp I och grupp II punkt 2 i 6 §.

8 §

Grunder för användning av derivatavtal

Pensionsanstaltens styrelse skall besluta om grunderna för användning av derivatavtal och foga dem till pensionsanstaltens placeringsplan. Av grunderna skall framgå åtminstone de fullmakter i euro som gäller derivatavtal samt den tillåtna maximala förlusten och dess betydelse för pensionsanstaltens solvens.

Pensionsanstaltens styrelse skall följa den risk som tillämpningen av de grunder som avses i 1 mom. innebär för pensionsanstalten och årligen godkänna en utredning om tillämpningens totala konsekvenser för pensionsanstaltens solvensgräns. Utredningen skall tillställas Försäkringsinspektionen.

9 §

Indirekta placeringar

Andelar i fondföretag och fastighetsfonder samt andra indirekta placeringar skall klassificeras enligt den grupp i 6 § som bäst motsvarar risken i en direkt placering, varvid dock skall beaktas eventuell skuld som den placerande sammanslutningen har samt andra omständigheter som påverkar risken i placeringen.

10 §

Beräkning av solvensgränsen

Solvensgränsen för en pensionsanstalt beräknas genom att pensionsanstaltens ansvarsskuld multipliceras med det värde p som fås genom följande formel och som dock är minst 0,05:

$$p = [-(S_i \beta_i m_i - t) + a v (\sum_{ij} \beta_i \beta_j s_i s_j r_{ij} + ? S^2)] / 100.$$

Vid beräkning av solvensgränsen avdras från ansvarsskulden det ofördelade tilläggförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, det tilläggförsäkringsansvar som avses i 43 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser eller i 79 § 2 mom. i lagen om försäkringskassor och de poster som enligt 10 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret.

I formeln är β_i den andel i fråga om placeringarna tillhörande placeringsgrupp i enligt 6 § av det sammanlagda beloppet av pensionsanstaltens placeringar, där dock talet $?$ avdras från andelen i placeringsgrupp IV. Väntevärdet (m_i) och spridningen (s_i) för avkastningen i placeringsgrupp i erhålls ur tabellen enligt värdena för avkastningen och spridningen i undergrupperna som ett medelvärde vägt med andelarna av de placeringar som klassificerats i undergrupper.

		m_i	s_i
I penningmarknadsinstrument	1)	3,0	0,8
	2)	3,5	1,5
	3)	4,0	2,5
	4)	3,5	3,0
II masskuldebrevslån och skuldförbindelser	1)	4,5	2,0
	2)	5,0	5,0
	3)	6,0	6,0
	4)	6,0	6,0
	5)	7,0	9,0
III fastigheter	1)	6,0	7,0
	2)	7,0	10,0
	3)	7,0	11,0
	4)	8,5	15,0
IV aktier	1)	8,0	18,0
	2)	10,0	24,0
	3)	11,0	28,0
V särskilda placeringar	1)	4,0	4,5
	2)	6,5	7,5
	3)	8,0	20,0
	4)	12,0	34,0

Korrelationerna r_{ij} mellan placeringsgrupperna i och j är följande:

Placeringsgrupper	I	II	III	IV	V
I	1	0,3	0	0	0,2
II	0,3	1	0	0	0,2
III	0	0	1	0,4	0
IV	0	0	0,4	1	0
V	0,2	0,2	0	0	1

I formeln är t summan av den i 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda avsättningskoefficienten som är i kraft dagen efter att beräkningen gjorts och den diskonteringsränta som används vid beräkning av ansvarsskulden. Med den i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda graden av bundenhet till aktieavkastningen är $?$ 0,1. Avvikelsen i fråga om en pensionsanstalts aktieavkastning från genomsnittet för pensionsanstalterna (S) får i formeln värdet 4,5 procent och koefficienten a , som grundar sig på den valda risknivån, får värdet 1,96.

11 §

Parametrarnas värden i vissa fall

Om en placering enligt grupp IV punkt 1 eller 2 i 6 § i ett enskilt objekt, fränsett fonder eller placeringar med en fondliknande spridning, överstiger fem procent av värdet för alla placeringar i placeringsgruppen i fråga, används för placeringens spridning ett värde som fås genom att man till spridningen i punkten i fråga adderar ett tal som beräknas enligt formeln (placeringens procentandel – 5) * spridningen i punkten /100.

3 kap.

Täckning av ansvarsskulden

12 §

Allmän bestämmelse om täckning av ansvarsskulden

En pensionsanstalt skall täcka sin ansvarsskuld med sina placeringar.

Beloppet av den ansvarsskuld som skall täckas beräknas enligt vad som föreskrivs särskilt.

13 §

Placeringar i andra stater än EES- och OECD-stater samt diverse placeringar

Högst 20 procent av ansvarsskulden kan täckas med placeringar som klassificerats i grupp I punkt 4, i grupp II punkt 3 och 5, i grupp III punkt 4, i grupp IV punkt 3 och i grupp V i 6 §.

14 §

Begränsning av valutarisken

Högst 20 procent av ansvarsskulden kan täckas med andra placeringar än placeringar i euro.

15 §

Placeringar i onoterade värdepapper

Högst 15 procent av ansvarsskulden kan täckas med direkta eller indirekta placeringar i sådana masskuldebrevslån samt aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser med vilka offentlig handel inte bedrivs.

Denna paragraf tillämpas inte på fastighetsplaceringar eller masskuldebrevslån där gäldenären eller borgensmannen är ett offentligt samfund som avses i grupp I punkt 1 i 6 §.

16 §

Placeringar i en enda fastighet

Högst 10 procent av ansvarsskulden kan täckas med

1) direkta eller indirekta placeringar i en enda fastighet eller i flera fastigheter som är belägna så nära varandra att de kan betraktas som en enda placering,

2) rättigheter och fordringar som hänför sig till en enda fastighet eller till flera fastigheter som betraktas som en enda placering eller till fast egendom som betraktas som en enda placering,

3) skuldförbindelser för vilka säkerheten utgörs av placeringar, rättigheter eller fordringar som avses i punkt 1 eller 2.

17 §

Placeringar i ett enda samfund

Högst 5 procent av ansvarsskulden kan täckas med

1) direkta eller indirekta placeringar i samma samfunds masskuldebrevslån samt aktier, andelar och andra motsvarande förbindelser,

2) direkta eller indirekta placeringar i skuldförbindelser som en och samma gäldenär har gett,

3) direkta eller indirekta placeringar i sådana av olika gäldenärer givna skuldförbindelser för vilka säkerheten utgörs av placeringar i samma samfund eller av borgen eller bor-

gensförsäkring som samma samfund har ställt.

Sådana masskuldebrevslån och skuldförbindelser som är förknippade med en betryggande säkerhet skall, upp till beloppet av säkerheten, inte beaktas vid tillämpning av 1 mom. Detsamma gäller sådana placeringar hos arbetsgivaren som avses i 5 § 2 och 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser och det ansvarsunderskott som avses i 43 § 5 mom. i lagen om pensionsstiftelser.

Denna paragraf tillämpas inte på sådana masskuldebrevslån och skuldförbindelser där gäldenären eller borgensmannen är ett offentligt samfund som avses i grupp I punkt 1 i 6 §.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt kan, utan hinder av 1 mom., för ordnande av solvensen kortfristig täcka högst 40 procent av ansvarsskulden med placeringar i samma kreditinstitut.

18 §

Placeringar i skuldförbindelser utan säkerhet

Högst 5 procent av ansvarsskulden kan täckas med direkta eller indirekta placeringar i skuldförbindelser utan säkerhet.

Denna paragraf tillämpas inte på skuldförbindelser där gäldenären är ett offentligt samfund som avses i grupp I punkt 1 i 6 §.

19 §

Täckningsförteckning

Pensionsanstalten skall ha en täckningsförteckning i vilken införs totalbeloppet av den ansvarsskuld som skall täckas, täckningen för ansvarsskulden indelad i grupper enligt 6 § samt uppfyllandet av villkoren och begränsningarna i enlighet med 12—18 §.

Täckningsförteckningen skall, angiven enligt situationen vid räkenskapsperiodens slut, bindas in och sidorna numreras. Den inbundna täckningsförteckningen skall förvaras hos pensionsanstalten i tio år från räkenskapsperiodens slut.

20 §

Förvaring av tillgångar

De tillgångar som hör till täckningen av ansvarsskulden skall förvaras på ett tillförlitligt sätt i täckningsinnehavarens besittning eller för dennes räkning. Om ett värdepapper ingår i ett värdeandelsregister, skall registret stå under offentlig tillsyn.

4 kap

Särskilda bestämmelser

21 §

Värdering av tillgångar

Vid beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden skall placeringarna värderas till verkligt värde. Derivatavtal skall värderas försiktigt.

22 §

Tillstånd till undantag

Försäkringsinspektionen kan på ansökan av pensionsanstalten för högst två år i sänder höja en eller flera i 15—18 § avsedda begränsningar till högst 20 procent av ansvarsskulden, förutsatt att detta inte bedöms äventyra en sund utveckling av den lagstadgade pensionsförsäkringsverksamheten. Försäkringsinspektionen skall, när den fattar detta beslut, särskilt beakta hur beslutet påverkar den totala riskexponeringen i fråga om pensionsanstaltens placeringar och den diversifiering av placeringarna som avses i 3 §.

23 §

Administrativa tvångsmedel

Om pensionsanstalten inte följer bestämmelserna i 3—21 § i denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag, eller om det har uppdragats missbruk i pensionsanstaltens verksamhet, kan Försäkringsinspektionen tilldela pensionsanstalten en anmärkning, uppmana pen-

sionsanstalten att inom en viss tid rätta till saken eller förbjuda pensionsanstalten att fortsätta med det förfarande som Försäkringsinspektionen anser vara felaktigt.

Försäkringsinspektionen kan förbjuda en pensionsanstalt att hänföra en placering till täckningen av ansvarsskulden, om placeringens verkliga värde inte kan definieras på ett tillförlitligt sätt eller om en realisering av placeringen är exceptionellt svår.

Försäkringsinspektionen kan förena uppmaningar eller förbud som avses i 1 och 2 mom. med vite. Vitet döms ut av länsstyrelsen i Södra Finlands län. I fråga om vite gäller i övrigt vad som bestäms i viteslagen (1113/1990).

24 §

Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut

I ett beslut som Försäkringsinspektionen har meddelat med stöd av 23 § får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Ett beslut som Försäkringsinspektionen har meddelat med stöd av 23 § 1 eller 2 mom. kan verkställas trots besvär.

25 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet kan för högst två år i sänder bestämmas att vid beräkning av solvensgränsen och täckning av ansvarsskulden vissa i 6 § avsedda placeringar värderas till ett annat värde än det verkliga värdet, om detta, på grund av stor variation i fråga om placeringarnas verkliga värde eller av någon annan därmed jämförbar särskild orsak, är nödvändigt för att rätt bild skall ges av pensionsanstalternas solvens.

Försäkringsinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om utarbetandet av och innehållet i de grunder och de utredningar som avses i 5 och 8 §, om uppgörandet av och innehållet i en täckningsförteckning, om användningen och klassificeringen av derivatavtal, om värderingen av tillgångar och om

förvaringen av tillgångar som hör till täckningen.

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs

1) förordningen av den 23 december 1999 om beräkning av solvensgränsen för arbetspensionsförsäkringsbolag (1281/1999) jämte ändringar,

2) förordningen av den 23 december 1999 om beräkning av solvensgränsen för pensionsstiftelser som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare (1282/1999) jämte ändringar,

3) förordningen av den 23 december 1999 om beräkning av solvensgränsen för pensionskassor som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare (1283/1999) jämte ändringar,

4) social- och hälsovårdsministeriets förordning av den 2 maj 2003 om sjömanspensionskassans verksamhetskapital (350/2003),

5) 2 § i social- och hälsovårdsministeriets förordning av den 13 juni 2003 om poster som vid täckandet av sjömanspensionskassans ansvarsskuld är jämförbara med ansvarsskulden samt om andra poster som på grund av den lagstadgade pensionsförsäkringens speciella karaktär kan godkännas som täckning (513/2003),

6) 3 § i social- och hälsovårdsministeriets förordning av den 30 juni 2003 om poster som vid täckandet av lantbruksföretagarnas pensionsanstalts ansvarsskuld är jämförbara med ansvarsskulden, om poster som skall dras av samt om andra poster som på grund av den lagstadgade pensionsförsäkringens speciella karaktär kan godkännas som täckning (652/2003).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

27 §

Övergångsbestämmelser

Vid tillämpning av formeln för beräkning

av solvensgränsen i enlighet med 10 § ökar graden av bundenhet till aktieavkastningen jämnt under loppet av fem år till värdet 0,1. År 2007 används som värde det belopp som är en femtedel av 0,1, och från år 2011 används värdet 0,1.

Om pensionsanstaltens solvensgräns i förhållande till den i 10 § 2 mom. avsedda ansvarsskulden den 31 december 2006 är fem procent eller mindre, kan pensionsanstalten från procentbeloppet av den i enlighet med 10 § i förhållande till ansvarsskulden beräknade solvensgränsen avdra ett belopp som år 2007 är tre fjärdedelar, år 2008 två fjärdedelar och år 2009 en fjärdedel av den relativa differens mellan solvensgränserna som beräknats vid ikraftträdandet av denna lag. Differensen beräknas i detta fall genom att från procentbeloppet av den i 10 § avsedda sol-

vensgränsen i förhållande till ansvarsskulden avdras procentbeloppet av solvensgränsen enligt situationen den 31 december 2006.

Om de placeringar som utgör täckning för pensionsanstaltens ansvarsskuld överskrider de i 15—18 § angivna maximigränserna när denna lag träder i kraft, skall pensionsanstalten undanröja överskridningen inom sju år från lagens ikraftträdande. Beloppet av dessa placeringar eller deras relativa andel av alla de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden får inte stiga så länge som maximigränsen överskrids. Om beloppet av placeringarna har minskat men fortfarande överskrider den föreskrivna maximigränsen, får beloppet av placeringarna eller deras relativa andel inte längre stiga från denna lägre nivå.

2.

Lag

om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 25 april 1997 om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1322/2004, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas dock inte 1 kap. 3, 3 a och 4 a §, 2 kap. 1 a § 2 mom., 2 § 1, 2 och 5 mom., 2 a §, 4 § 1 mom. 3 punkten och 5 § 1, 2 och 5 mom., 2 a kap. 3 kap. 1 § 1 mom., 1 a, 3, 4 och 7 §, 7 kap. 1 a § 1 och 2 mom., 2, 3 och 3 a §, 7 § 1, 3 och 4 mom., 10 kap. 2 § 1—6 mom., 3 § 2 och 4—11 mom., 3 a, 3 b, 3 d, 4 d och 7 §,

11 kap. 1 och 6—14 §, 12 kap. 1 § 2 mom. och 4 och 5 §, 13 kap., 14 kap. 1 § 2 mom., 4 § 2 mom., 4 a, 5 b, 6 och 7 §, 14 a kap. 7 § 4 mom. och 8 §, 15 kap. 25 § 3 mom., 26 och 27 § och 34 § 2 mom., 16 kap. 13 § 4 mom., 16 a kap. 9 § 4 mom. samt 10 och 13—15 §, 16 b kap. 4 § 3 mom. och 18 kap. 9 § 2 mom. i lagen om försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

svar som avses i 47 § 2 mom. tredje mening-
en får förutom vad som föreskrivs i 47 b—
47 j § i denna lag utgöras av.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 17 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 17 § 1 och 3 mom., sådana de lyder, 1 mom. i lag 484/2002 och 3 mom. i lag 384/2005, som följer:

17 §
Pensionsanstaltens placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

och 7 punkten i lagen om försäkringsbolag (1062/1979). Närmare bestämmelser om poster som är jämförbara med ansvarsskuld utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionsanstalten skall vid täckningen av ansvarsskulden enligt 10 § 4 mom. och andra med ansvarsskuld jämförbara poster i tillämpliga delar iaktta 10 kap. 3 § 3 mom. 2, 3

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 56 § i lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 56 § 1 mom., sådant det lyder i lag 485/2002, som följer:

56 §
Pensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag**om ändring av 10 kap. 3 § i lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 10 kap. 3 §
 5 mom. 12 punkten, sådan den lyder i lag 389/1995, och
ändras 10 kap. 3 § 5 mom. 10 och 11 punkten, sådana de lyder i nämnda lag 389/1995, som
 följer:

10 kap	10) pengar och banktillgodohavanden, depositioner i kreditinstitut och andra institut med rätt att ta emot depositioner, eller
Bokslut, koncernbokslut, verksamhetsberättelse och täckning av ansvarsskuld	11) resultatregleringar, såsom upplupna räntor, hyror och andra upplupna inkomster och förskottsbetalningar.
3 §	
----- Täckningen av ansvarsskulden skall, enligt vad som föreskrivs närmare genom förordning och med stöd av förordningen, bestå av -----	----- Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 juni 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

2.

Lag**om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 25 april 1997 om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1322/2004, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas dock inte 1 kap. 3, 3 a och 4 a §, 2 kap. 1 a § 2 mom., 2 § 1, 2 och 5 mom., 2 a §, 4 § 1 mom. 3 punkten och 5 § 1, 2 och 5 mom., 2 a kap., 3 kap., 1 § 1 mom., 1 a, 3, 4 och 7 §, 7 kap. 1 a § 1 och 2 mom., 2, 3 och 3 a §, 7 § 1, 3 och 4 mom., 10 kap. 2 § 1—6 mom., 3 a, 3 b, 4 d och 7 §, 11 kap. 1 och 6—14 §, 12 kap. 1 § 2 mom. och 4 och 5 §, 13 kap., 14 kap. 1 § 2 mom., 4 § 2 mom., 4 a, 5 b, 6 och 7 §, 14 a kap. 7 § 4 mom. och 8 §, 15 kap. 25 § 3 mom., 26 och 27 § och 34 § 2 mom., 16 kap. 13 § 4 mom., 16 a kap. 9 § 4 mom. samt 10 och 13—15 §, 16 b kap. 4 § 3 mom. och 18 kap. 9 § 2 mom. i lagen om försäkringsbolag.

Föreslagna lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas dock inte 1 kap. 3, 3 a och 4 a §, 2 kap. 1 a § 2 mom., 2 § 1, 2 och 5 mom., 2 a §, 4 § 1 mom. 3 punkten och 5 § 1, 2 och 5 mom., 2 a kap. 3 kap. 1 § 1 mom., 1 a, 3, 4 och 7 §, 7 kap. 1 a § 1 och 2 mom., 2, 3 och 3 a §, 7 § 1, 3 och 4 mom., 10 kap. 2 § 1—6 mom., 3 § 2 och 4—11 mom., 3 a, 3 b, 3 d, 4 d och 7 §, 11 kap. 1 och 6—14 §, 12 kap. 1 § 2 mom. och 4 och 5 §, 13 kap., 14 kap. 1 § 2 mom., 4 § 2 mom., 4 a, 5 b, 6 och 7 §, 14 a kap. 7 § 4 mom. och 8 §, 15 kap. 25 § 3 mom., 26 och 27 § och 34 § 2 mom., 16 kap. 13 § 4 mom., 16 a kap. 9 § 4 mom. samt 10 och 13—15 §, 16 b kap. 4 § 3 mom. och 18 kap. 9 § 2 mom. i lagen om försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om pensionsstiftelser**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 29 december 1995 om pensionsstiftelser (1774/1995) 47 k §, sådan den lyder i lag 391/2006,
ändras 47 l § och 47 m § 1 mom., sådana de lyder i nämnda lag 391/2006, samt
fogas till 1 §, sådan den lyder i nämnda lag 391/2006, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Bestämmelserna i 46 § 2–10 mom. samt 46 a och 47 b–47 j § tillämpas inte på en B-pensionsstiftelse och inte heller på en AB-pensionsstiftelses B-avdelning.

47 k §

Högst 20 procent av de tillgångar och förbindelser som utgör täckning för pensionsansvarets bruttobelopp får vara denominerade i en annan valuta än euro eller vara sådana tillgångar och förbindelser som inte är fullständigt skyddade mot valutakursförändringar.

47 k §
(upphävs)

47 l §

Vad som i 47 b–47 j § föreskrivs om täckandet av lagstadgat pensionsansvar, tillämpas vid täckandet av 75 procent av en A-pensionsstiftelses och en AB-pensionsstiftelses A-avdelnings pensionsansvar som avses i 47 § 2 mom.

47 l §

Vad som i 47 b–47 j § föreskrivs tillämpas vid täckandet av 75 procent av en A-pensionsstiftelses och en AB-pensionsstiftelses A-avdelnings pensionsansvar som avses i 47 § 2 mom.

47 m §

En annan del än den del av täckningen för en A-pensionsstiftelses och en AB-pensionsstiftelses A-avdelnings pensionsansvar som avses i 47 § 2 mom. tredje meningen får förutom vad som föreskrivs om lagstadgad verksamhet i 47 b–47 j § i denna lag utgöras av.

47 m §

En annan del än den del av täckningen för en A-pensionsstiftelses och en AB-pensionsstiftelses A-avdelnings pensionsansvar som avses i 47 § 2 mom. tredje meningen får förutom vad som föreskrivs i 47 b–47 j § i denna lag utgöras av.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 17 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 17 § 1 och 3 mom., sådana de lyder, 1 mom. i lag 484/2002 och 3 mom. i lag 384/2005, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Pensionsanstaltens placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning. *Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning.*

Pensionsanstalten skall täcka ansvarsskulden enligt 10 § 4 mom. samt andra med ansvarsskuld jämförbara poster och därvid i tillämpliga delar iakttä 10 kap. 3 § 2 mom., 3 mom. 2, 3 och 7 punkten, 4—7 mom. samt 9—11 mom. och 3 d § i lagen om försäkringsbolag (1062/1979). Närmare bestämmelser om med ansvarsskuld jämförbara poster utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Föreslagen lydelse

17 §

Pensionsanstaltens placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Pensionsanstalten skall vid täckningen av ansvarsskulden enligt 10 § 4 mom. och *andra* med ansvarsskuld jämförbara poster i tillämpliga delar iakttä *10 kap. 3 § 3 mom. 2, 3 och 7 punkten i lagen om försäkringsbolag (1062/1979)*. Närmare bestämmelser om *poster som är jämförbara med ansvarsskuld* utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Gällande lydelse

ligt vad som föreskrivs närmare genom förordning och med stöd av förordningen, bestå av

10) pengar och banktillgodohavanden, depositioner i kreditinstitut och andra institut med rätt att ta emot depositioner,

11) resultatregleringar såsom upplupna räntor, hyror och andra upplupna inkomster och förskottsbetalningar, eller

12) när det gäller lagstadgad pensionsförsäkring andra sådana poster som social- och hälsovårdsministeriet har godkänt på grund av denna försäkringsforms speciella karaktär.

Föreslagen lydelse

ligt vad som föreskrivs närmare genom förordning och med stöd av förordningen, bestå av

10) pengar och banktillgodohavanden, depositioner i kreditinstitut och andra institut med rätt att ta emot depositioner, eller

11) resultatregleringar, såsom upplupna räntor, hyror och andra upplupna inkomster och förskottsbetalningar.

(upphävs)

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .